

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΔΙΚΩΝ

'Απαγγελλεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῆς κ. Ἄγγ. Βλάχου'

Τὰ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν : Ὁ τάφος τῆς Καρδιάς μου ποιήματα φαίνονται ἔργα νεανίου, ἔχοντος μὲν ποιητικὸν τὸ αἰσθημα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἰδεῶν πρωτοτυπίαν, σπανίως ὁμῶς κατορθούντος νὰ παραγάγῃ δι' αὐτῶν ἄρτιόν τι καὶ καλλιμορφον, ἔνεκα τῆς γλωσσικῆς αὐτοῦ ἀκαταστασίας καὶ τοῦ ψηλαρητοῦ πολλὰκις σκότους, ὅπερ καλύπτει τὴν ἐρμηνείαν τῶν νοημάτων του. Μικρὸν τούτου δείγμα ἔστω ἡ ἐπομένη στροφή τοῦ Πρὸς τὸν Ἔρωτα ποιήματός του :

Εἰς τὴν πατρίδα τῶν ψυχῶν, αἰώνια μας πατρίδα
πόσαις φοραῖς τὴν ὄψιν σου ὀλόφωτη δὲν εἶδα
ἔς τὸ δρόμο τὸ βασιλικό.

Πόσαις φοραῖς δὲν ἤρθαμε μὲ τὴν ξανθὴν τὴν κόρη
ἔς τὸν Γαλαξία τῶν ψυχῶν, ποὺ στρέφουν δορυφόροι
ἔς τὸν ἥλιο σου τὸν μαγικό.

Ἐνιαχοῦ, σπανιώτατα ὁμῶς, εἶνε ὁ ποιητῆς ἀπλούστερος, φυσικώτερος, καὶ γλωσσολογικῶς δημοτικώτερος· τότε δὲ καὶ τὸ αἰσθημα του καταφαίνεται ἀκραιφνέστερον, ὡς ἐν παραδείγματι εἰς τὰς ἐπομένας στροφὰς τοῦ ποιήματος « Ἡ προσευχή μου », ἀναμιμνήσκοντος ἀμυδρῶς τὸν Heine :

Ἄν εἶχαν τὰ τραγοῦδιά μου φτερά,
θὰ πέταγαν σιμά σου ἄν πουλιά,
νὰ σφύριζαν ὀλημερίς χαρά,
καὶ θάκταναν ἔς τὸ δῶμά σου φωλιά.

Ἄν εἶχαν τὰ τραγοῦδιά μου εὐωδιά,
ἔς τὸν κήπὸν σου θὰ φύτρωναν ἄνθοι,
νὰ πέφταν μέσα ἔς τὴν ἀσπὴ σου ποδιά,
νὰ στόλιζες τὴν κόμην τὴν ξανθὴν.

Τὰ Τραγοῦδια τῆς Φλογέρας μου φαίνοντ' ἐπίσης προϊόντα νεανικῆς ἀπειρίας, μαρτυροῦντα μὲν πού καὶ πού ἐπιτυχεῖς ποιητικὰς διαθέσεις, ἀλλ' ἀφθονοῦντα ὁμῶς ἰδεῶν κοινῶν καὶ τετριμμένων. Ἡ φράσις αὐτῶν εἶνε χαλαρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἀνακριβὴς ἐνίοτε, ἡ δὲ γλῶσσα, κατ' ἐπίφασιν μόνον δημοτικὴ, ἀλλ' ἀτημέλητος, ἄχρους καὶ ἰκανῶς ἀκατάστατος. Ὁ ποιητῆς φαίνεται πολλαχοῦ ἐκ τῶν δημοτικῶν μάλλον ἁσμάτων ἢ ἐξ ἑαυτοῦ ἐμπνεόμενος, ἐνίοτε δέ, ὡς π. γ. ἐν τῷ ποιήματι: Ποῦ νὰ μείνω, παρενείρει καὶ ὀλοκλή-

ρους στίχους τῆς δημοτικῆς ἀνθολογίας, πλανώμενος ἴσως ὑπὸ τῆς μνήμης του ἢ καὶ ἐπόμενος εἰς τὸν ἀρτιφανῆ συρμόν, δι' οὗ ἀνήχθησαν εἰς ἔργα δραματικά οἱ ἐκ δημοτικῶν στίχων κέντρωτες. Τιοῦτοι οἱ ἐπόμενοι στίχοι τῆς δημοτικῆς ἀνθολογίας :

Νὰ σκοτεινιάσουν τὰ στενά, νὰ πάψουν οἱ διαβάταις,
Νὰ πᾶν οἱ ξένοι σπῆτι τους, οἱ ντόπιοι ἔς τὰ δικά τους,
Νὰ πᾶν κι' ὁ νῆός ὅπ' ἀγαπᾷ ἔς τὴν ἀγαπητικιά του.

οὺς μεταβάλλει ἡ φλογέρα τοῦ ποιητοῦ, οὐχὶ βεβαίως ἐπὶ τὰ κρείττω, ὡς ἐξῆς :

Ποῦ μένουν ἔρμα τὰ στενά, ποῦ παίζον οἱ διαβάταις,
ἄν πᾶσαν ξένοι σπῆτι τους, κ' οἱ ντόπιοι ἔς τὰ δικά τους,
ἄν πᾶν οἱ νῆοι καὶ π' ἀγαποῦν ἔς τὴν ἀγαπητικιά τους.

Καὶ τὰ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ζέφυρος ποιήματα εἶνε προδήλως ἔργα νέου, ὅστις φαίνεται μὲν ζητῶν, ἀλλὰ δὲν εὗρεν εἰσέτι τὸν ποιητικὸν του δρόμον. Τὰ νοήματά του εἶνε συγκεχυμένα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἄμορφα, ἡ δὲ γλῶσσά του, δημοτικὴ τὸ φαινόμενον, οὐδ' αὐτάρκης εἶνε οὐδ' ἀμιγῆς τῶν κακοζήλων σφურπλατημάτων τῆς μιγάδος. Μαρτυρεῖ ὁμῶς πολλαχοῦ ὁ ποιητῆς ἀλήθειαν αἰσθηματος, καὶ τινὰ τῶν ποιημάτων του, οἷον ἡ Παρακίνησις, τὰ Δύο δένδρα, τὸ Ἀσημονημένο ἐρημοκαλλῆσι, ἡ Κόρη τῆς νυκτὸς καὶ τὸ πρῶτον τῶν Εἰδυλλίων του, δὲν εἶνε ἄμοιρα ποιητικοῦ κάλλους. Ἀναγινώσκομεν, εἰς δείγμα τῆς ἰδιοφυίας τοῦ ποιητοῦ, τὰς πρώτας στροφὰς τοῦ πρώτου ἐξ αὐτῶν :

Ἐλα, πάμε κόρη, κάτω ἔς τὸ γιγαλό,
τόρα ποῦ τὸ κύμα τρέχει σιγαλό.

Τῶθελε ἡ μαύρη μοῖρά μας νὰ ζήσομε' ἔδω ξένοι,
μὰ τὸ μικρὸ μας τὸ χωριὸ νὰ μᾶς ἴδῃ προσμένει.
Ἐγὼ πονῶ γιὰ τὸ χωριό, κ' ἄς ἦμ' ἔδω κοντὰ σου.
Εἶνε μικρὸ μὰ τ' ἀγαπῶ. Μᾶς γέννησε, στοχάσου.

Ἐλα, πάμε κόρη, κάτω ἔς τὸ γιγαλό,
τόρα ποῦ τὸ κύμα τρέχει σιγαλό.

Θὰ θυμηθοῦμε τὰ παλιὰ, τὰ παιδικὰ μας χρόνια,
ποῦ παίζαμε χροῦμένα μὲ λουλούδα καὶ γιόνια,
ποῦ ζαρομένα ἔς τὴν γωνιά, λέγαμε παραμῦθια,
ποῦ ἔς τὸ βουνό μας τρέχαμε μὲ φουσκωμένα στήθια.

1 Ἴδε σελ. 273

Ἔλα, πάμε κόρη, κάτω 'ς τὸ γιאלό,
τόρα πού τὸ κύμα τρέχει σιγαλό.

Τὰ δέντρα, ὁ μύλος, τὰ πουλιά, ὅλα θὰ μᾶς γνωρίσουν,
κι' ὅλα πῶς τὰ παράχαμ' ἔς τὰ ξένα θὰ ρωτήσουν.
Κ' ἐγὼ μαζὴ σου σ' ὅλα τους ἀπάντησι θὰ δώσω·
ἂν ἔχη κάλλη ἢ ξενητεία, σὲς ἀγαπῶμε ὡς τόσο.

Ἔλα, πάμε κόρη, κάτω 'ς τὸ γιאלό,
τόρα πού τὸ κύμα τρέχει σιγαλό.

Πολὺ τῶν προηγουμένων κρείττονες εἶνε αἱ
ἐπόμενα τέσσαρες ποιητικὰ συλλογαί: Τὸ *Μαν-
τηλι τῆς Νεραΐδας*, *Τραγούδια τοῦ Βουνοῦ*,
Αἰσθημάτων καὶ *Ἠρώα*.

Τὸ *Μαντηλι τῆς Νεραΐδας* εἶνε ἀνάπτυξις
ἀφελοῦς δημοτικῆς παραδόσεως διὰ γλώσσης
γνησίως δημοτικῆς. Βοσκός τις ποιμαίνων ἐπὶ
τοῦ Παρνασσοῦ, κυκλοῦται αἴφνης ὑπὸ σιμήνους
γυναικῶν, αἵτινες περιγορεύουσαι καὶ φαιδρῶς γε-
λῶσαι, γοητεύουσιν αὐτὸν διὰ τοῦ κάλλους καὶ
τῆς ἀνειμένης των χάριτος. Ὁρμᾶ οὗτος πρὸς
αὐτάς, ἀλλ' ἐκείναι ἀρνήζονται ὡς σκιά· ἦσαν
Νεραΐδες. Τὴν ἐπομένην ἑσπέραν κρύπτεται ὁ
ποιμὴν, τὰς παραφυλάττει, καὶ ὅτε ἀνεφάνησαν
κατορθοὶ ν' ἀρπάξῃ τὸ μανδήλιον μίᾳ ἐξ αὐ-
τῶν, ἐκείνης ἦτις ἔσυρε τὸν χορὸν. Ἄς παραχω-
ρήσωμεν ἐνταῦθα τὸν λόγον εἰς τὸν ποιητὴν:

Νεραΐδά μου, τῆς μίλησα, κοντὰ μου θάρθης τόρα,
νὰ πάμε εἰς τὴν στάνη μου θὰ σὲ καλοφιλέσω.

Ἔχω τυρὶ ἀνάλατο, τυρὶ ἄλατισμένο,
καὶ σὰν τὸ κρῶ μάρμαρο γιοῦρτι 'ς τὸ βεδούρι.

Ἔχω κρατὶ κατὰμαυρο, σὰ ζάχαρι, σὰ μέλι,
ἔγω νερό μὲς 'ς τὸ ἀσὶ κρούτερο ἀπ' τὸν πάγο,

καὶ τὸ φρουσὶ γκετέμι μου θὰ σφάξω νὰ σοῦ ψήσω.
Θὰ σὲ φιλέσω 'ς ταῖς ὄροσις 'ς τὰ ἔλατα ἀπὸ κάτω

ν' ἀκούσῃ τ' ἀθήνια νὰ λαλοῦν, νὰ σὲ καλοτυχίσουν,
κι' αὐτὴ τὴν πετροπέριδα τραγούδια νὰ σοῦ πλέκη,

ν' ἀκούσῃ τοῦ Μάη τὴν γαρά, τῆς ἀνοιξίς τὰ γέλοια,
κ' ἢ Διάκουρα ἀπὸ κρυφὰ νὰ σὲ καλοκυττάξῃ.

Ἔλα, Νεραΐδα, κίνησε, 'ς τὴν στάνη μου νὰ πάμε·
θὰ στρώσω τὸ γιὰτὰ σου μὲ τρουφερά λατζούδια,

κι' ἀπ' ὅλα τὰνθὴ τοῦ Μαιῦ ἀπάνω θὰ σκουρίσω,
νὰ πέφτης νὰ ξεπλύνεσαι, γλυκὰ ν' ἀποκοιμᾶσαι·

καὶ τὸ ὄρηθρ' ἀ τὸ ὄρηθρ' ἢ βάλω 'ς τὸ πλευρὸ σου
νὰ σοῦ ὄρηθρ' τὴν ψυχὴ καὶ νὰ σὲ νανοῦρξῃ,

κ' ἐγὼ μὲ τὴ φλογέρα μου θὰ παίζω, θὰ λαλάω,
νὰ χείρεσαι μὲς 'ς τὴν γαρά καὶ 'ς τὸ γλυκὸ τὸν ὕπνο,

νὰ χείρεσαι 'ς τὴν γαρά καὶ 'ς τὸ γλυκὸ τὸν ὕπνο,
νὰ χείρεσαι 'ς τὴν γαρά καὶ 'ς τὸ γλυκὸ τὸν ὕπνο,

κ' ἢ χραυγὴ ἢ ὄρηθρ' τὰ δυό σου μαῦρα μάτια.

Ἔλα, Νεραΐδα! Κι' ἀπλώσα τὸ χέρι νὰ τὴν πιάνω.
Ἔχω, γυρεύω... τίποτα τὸ χέρι μου δὲν πιάνει.

(Θωρῶ τριγύρω, κ' ἔδραπα 'σαν ἴσκιος νὰ γυρίξῃ,
καὶ σὰν νυχτοφάντασμα νὰ στήκῃ 'ς τὸ πλευρὸ μου.

Ἄνατριγυλὰ μ' ἔπεισε κ' ἐκώλησα 'ς τὸν τύπο,
κ' ἢ χραυγὴ μ' ἐπρόφτασε σὰ μαρμαροκόλιωνα

καὶ μούφεξε καὶ θάρρεψα νὰ μῶδ' ἔς τὸ μονοπάτι,
νὰ τρέξω γιὰ τὰ ποῦδατα, 'ς τὴν στάνη μου νὰ πάγω.

Φεῦγ', τὸ ὄρηθρ' ξάνοιγα, δὲν κύτταγα τριγύρω,
γιατ' ἔνας ἴσκιος ῥχότανε κ' ἀνάστεινε κοντὰ μου·

στεκόμωνα, στεκότανε, καθόμωνα, καθότανε.

Ἡ Νεραΐδα παρακολουθεῖ οὕτω τὸν ποιμῆνα,
τὸν συνοδεύει ὡς σκιά εἰς τὸ ποιμνιστάσιον, καὶ
παρὰ μὲν ἐκεῖ ἀόρατος εὐτρεπίζουσα καὶ φιλο-
καλοῦσα τὴν κατοικίαν του πρὸς μέγιστον ἐκείνου

θαυμασμόν, ὅστις ἐπιστρέφων ἀπὸ τῆς βοσκῆς δὲν
δύναται νὰ ἐννοήσῃ τίς ἢ μαγικὴ χεὶρ ἢ διακο-
νοῦσα αὐτὸν ἀπόντα. Μὴ ἄρα εἶνε, διαλογίζεται,
ἢ ἀποθανοῦσα σύζυγός του, κ' ἔρχεται οὕτω πρὸς
αὐτὸν παρήγορος τῆς ἐρημίας του:

«Μὰ τάχα ἂν ἦτανε αὐτὴ, δὲν θάπικνε τὰ ρούχα
νὰ σιγούρη τοῦ παιδιοῦ, νὰ τα μορφοδιπλώσῃ;
ἂν ἦταν τῆς γυναίκας μου ἢ ὄμορφη ψυχὴ τῆς
θὰ μὲ ρωτοῦσε πῶς περνοῦ, καὶ πούναι τὸ παιδί μου;
ἂν μεγαλώνῃ, ἂν ἦν' καλὰ, τὰ πρῶτα 'ἂν γνωρίζῃ,
κι' ἂν τὰ μετράῃ 'ς τὸ φτερό χωρὶς νὰ κἀνὴ λάθος.
Δὲν ἦταν τῆς γυναίκας μου, γιατί' αὐτὴ ἂν ἦταν,
ἐγὼ θὰ τὴν ἀπεικάζα κ' ἀπὸ τῆς μυροῦδιᾶς τῆς,
π' ἀκόμα τὴν ἀνάσα τῆς 'ς τὸ στόμα μου τὴν ἔχω.

Ὅχι, μαντεύει τέλος ὁ ποιμὴν· δὲν εἶνε τῆς
γυναικὸς του τὸ φάσμα, ἀλλὰ Νεραΐδα, καὶ βλέ-
πει πάλιν τὴν σκιάν της πλησίον του. Τὴν παρα-
καλεῖ, τὴν ἱκετεύει ν' ἀποκαλυφθῇ εἰς αὐτόν,
ἀλλ' ἢ σκιά φωτοβολεῖ αἴφνης ὡς ἀστραπή, καὶ
ὁ βοσκὸς καταπίπτει ἐκθαμβὸς καὶ καταφέρεται
ἀναισθητῶν εἰς ὕπνον. Ὅτε δὲ τέλος ἀρυπνοῖ,
βλέπει ὅτι δὲν ἔχει πλέον τὸ μαντήλι·

Πάει τὸ μαντήλι· τ' ἄρπαξε ἢ ἀπὸνὴ Νεραΐδα,
καὶ τὴν ἀπάνω 'ς τὰ βουνὰ πού'ς ἔφερε πού χορεύει.

Καὶ μένει ὁ ποιμὴν ἀπαρηγόρητος, μάτην κα-
λῶν τὴν ἀποπτόσαν σκιάν, καὶ μάτην διαλογιζό-
μενος διὰ τίνος μαγικοῦ γοήτρου δύναται ν' ἀνα-
καλέσῃ τὴν φωνήν.

Τοιαύτῃ ἢ διὰ πλάσις τῆς δημοτικῆς παραδό-
σεως, εἰς τὴν ἡδύνατο ἴσως ὁ ποιητὴς νὰ δώσῃ ὀρι-
στικώτερον τι καὶ ποιητικώτερον τέλος.

Τὸ ποίημα τοῦτο ἔχει δύο ἰδίως προτερήματα,
ὧν ἑκάτερον συμπληροῖ ἁρμονικῶς τὸ ἄλλο· τὴν
ἐπιτυχητὴν ἐκλογὴν τοῦ θέματος καὶ τὴν συμφῶνως
πρὸς αὐτὸ ἐπιτυχητὴν ἐκλογὴν καὶ χρῆσιν τῆς γλώσ-
σης. Ὁ ποιητὴς κατενόησεν ὀρθῶς, ὅτι τὸ ποιη-
τικὸν αὐτοῦ θέμα, ἀφελὲς προῖόν τῆς δημοτικῆς
φραντασίας, μόνον διὰ τῆς καθαρᾶς δημοτικῆς
γλώσσης ἡδύνατο νὰ διαπλασθῇ εἰς καλλιτέχνημα,
καὶ ταύτην ἀληθῶς μετεχειρίσθη ἐν πάσῃ αὐτῆς
τῇ ὀρεινῇ ἀπλότητι, πλὴν ὀλιγίστων ἀσυνήθων
ἢ διαλεκτικῶν λέξεων, ἃς ἡδύνατο καὶ ὄφειλε
ν' ἀπορύγῃ, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἀπαιραίτητον

προσὸν παντός φιλολογικοῦ ἔργου καὶ μάλιστα
ποιήματος εἶνε νὰ ἐννοῆται ὑπὸ τῶν ἀναγνώστων
εἰς οὗς ἀποστεινεται, ἄνευ ἐπικουρίας γλωσσικῶν
σχολίων καὶ ἐπεξηγηματικῶν σημειώσεων. Πλὴν
ὅμως τοῦτο τοῦ μικροῦ καὶ εὐκόλως διορθουμέ-
νου πλημμελήματος, τὸ *Μαντηλι τῆς Νεραΐδας*
ἔχει δύο ἄλλα μεγάλα καὶ οὐσιώδη εὐαγγέλια.
Πάσχει ἐνδεῖαν ποιητικῶν ἐννοιῶν καὶ πληθῶραν
λέξεων. Τὴν κατ' οὐσίαν ἰσχνὴν ἐκείνην δημοτι-
κὴν παράδοσιν, ἦτις μόλις ἡδύνατο ν' ἀναπτυχθῇ
ἐγκρατῶς εἰς ἑκατοντάστιχον Ἄπολόγον ἢ Bal-
lade, ἐξέτεινεν ὁ ποιητὴς εἰς διήγησιν πεντακο-
σίων περίπου στίχων, πού μὲν διατριβῶν εἰς φυ-

σικῆς περιγραφῆς, πού δὲ μακρολογῶν ἄνευ ἀνάγκης
καὶ μέθοι κόρου πολλάκις ταυτολογῶν, γω-
ρὶς κἀν τὸν πλατυσμόν τοῦτον νὰ στηρίξῃ ἀδρό-
της ἢ πρωτοτυπία νοημάτων. Ὁ ποιητὴς ἔχει
διηγηματικὸν μάλλον ἢ λυρικὸν τὸ τάλαντον,
εἶνε δὲ διὰ τοῦτο, ὡς οἱ πλείστοι τῶν διηγουμέ-
νων, ἀμέτρως φιλόμυθος.

Τὸν ποιητὴν τῶν *Τραγουδιῶν τοῦ Βουνοῦ*
διακρίνει ἐπίσης, ὡς καὶ τὸν τοῦ *Μαντηλιοῦ τῆς*
Νεραΐδας, ἀκραίονης δημοτικῆς ἐμπνευσις, ἀφέ-
λεια πολλοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ δύναμις περὶ τὴν
ἐκφρασιν, γλώσσα δὲ γνησίως δημοτικῆ, μετὰ
σπανιωτάτων που καὶ που παραφωνιῶν. Τὰ θέ-
ματα τῶν ποιημάτων αὐτοῦ εἰσὶν εἰλημμένα ἐκ
τοῦ δημοτικοῦ βίου, ἐν ἁρμονίᾳ δὲ πρὸς αὐτὰ
διατελεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ὁ διάκοσμος τῶν
ἐννοιῶν αὐτοῦ καὶ αἰσθημάτων. Ἄλλ' αἱ ἐννοιαὶ
αὐτοῦ εἰσὶ δυστυχῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κοιναὶ καὶ
τετριμμένα, ὡχραὶ καὶ ἄσαρκοι, καλύπτουσι δὲ
συνήθως τὴν ἰσχνότητα αὐτῶν διὰ τοῦ εὐχρου
μανθῦου τῆς δημοτικῆς γλώσσης, ἣν ὁ ποιητὴς
χειρίζεται, ὡς ἐλέγομεν, μεθ' ἰκανῆς δεξιότητος.
Εἰς δειγμα τῆς ἰδιοφυίας τοῦ ποιητοῦ ἀναγινώ-
σκομεν τὸ ποίημά του «Ἡ Κόρη τῆς Μάχισσας»:

Μιὰ αὐγούλ' ἀνέθῃκα κ' ἐγὼ ψηλά 'ς τὰ κορφοδούνια
νὰ πάρω ἄγερα ἀπὸ ἔλατα, νὰ πάρω λίγη ἀνάσα·
ν' ἀκούσω ἀηδονολάλημα, ν' ἀναστηθῇ ἡ καρδιά μου,
νὰ πιῶ ἀπ' τὴν βρύσι τοῦ βουνοῦ λίγο νερό καθαρίο,
καὶ 'ς τοῦ πλατάνου τὴν βαθειὰ κουφάλα ν' ἀκουμήσω,
νὰ κοιμηθῶ μὲ τὴν ὄροσι, δίχως καμμιὰ ἄλλη ἐννοια.
Μὰ ἢ μοῖρὰ μου δὲν τόθελε, καὶ μούστειλ' ἐκεῖ πάνω
μιὰ ἀφωρεσμένη μάγισσα, κακόνγνωμη γυναίκα,
πούε τα φεῖδια 'ς τὴν καρδιά, 'ς τὰ χεῖλη τὸ φαρμάκι.
Καὶ 'σαν ὁ ὄλλιος ἔσκυφα νὰ πιῶ νερό ἀπ' τὴν βρύσι,
βαρεῖά μὲ καταράσθηκε καὶ μοῦπε ἢ ὄρηθρ' ἐμένη·
«Νὰ κροσταλλώσῃ τὸ νερό 'ς τὰ χεῖλη σου ἀπάνω,
Νεράκι νὰ μὲ βρῖσκεται τὴ δίψα σου νὰ σὺσῃ».
Καὶ τὸ νερό κροσταλλώσῃ 'ς τὰ χεῖλη μου ἀπάνω,
Στέρεψ' ἢ βρύσι, στέγνωσαν τριγύρω τὰ ποτάμια.

Ἐπῆγα ὁ ὄλλιος κ' ἔγειρα 'ς τὸν πλατάνο ἀποκάτω,
νὰ κοιμηθῶ, κ' ὅσο μπορῶ τὴ δίψα νὰ ξεχάσω·
κ' ἢ ἀφωρεσμένη μάγισσα μὲ τὴν καρδιά τὴ μαύρη,
μπροστά μου πάλι βρέθηκε, μὲ καταράσθη πάλι
μὲ τὴ βραχνὴ τῆς τῆ φωνῆ, καὶ μοῦπε ἢ ὄρηθρ' ἐμένη·
«Τὰ μάτια σου ὀλάνυχτα νὰ μένουσιν ἄνευ νύχτα,
καὶ ὕπνος ποτὲ νὰ μὴν ἐρθῇ γλυκὰ νὰ σοῦ τὰ κλείσῃ».

Μέρας καὶ νύχτας πέρασαν χωρὶς νὰ κλείσω μάτι,
Γύρισα γύρωσι καὶ γύρωσι, μερόνυχτα γυροῦσα.
Πέρασα κάμπους καὶ βουνὰ, καὶ λαγκαθιάς καὶ δάση,
πῆγα σὲ μέρη ἀπάτητα. Καὶ 'ς ἕνα μονοπάτι
ἀπάντησα τῆς μάγισσας τὴν νύχτ' ἐπὶ θυγατέρα.
Ἐῖχε τὰ μάτια γαλανά καὶ τὰ μαλλιά τῆς μαῦρα,
τὸν οὐρανὸν 'ς τὰ μάτια τῆς, τὴν νύχτ' 'ς τὰ μαλλιά τῆς,
εἶχε τὰ χεῖλη κόκκινα, κορμὶ κυπαρισσένιο,
εἶχε περὶπᾶτα σιστὸ σιστὸ, καμαρωμένο,
εἶχε χαμόγελο γλυκὸ 'ς τὸ ζαχαρένιο στόμα,
καὶ μέσ' 'ς τὰ χιονάτα τῆς τὰ ζηλεμμένα στήθια,
εἶχε ψυχὴ πονετικὰ καὶ πόνους καὶ μένα.
Ἀπὸ τῆς μάνας τὴν ὄρηθ' ἐμὲ γλύτωσε ἢ κόρη·
τὴ δίψα ἢ κόρη μούσπασε μ' ὀλόθροσα φίλια τῆς
καὶ μ' ἀποκοιμήσε γλυκὰ γλυκὰ... 'ς τὴν ἀγκαλιά τῆς.

Τὴν λυρικὴν συλλογὴν *Αἰσθημάτων* ἀποτε-
λοῦσιν ἑπτὰ ποίηματα, γεγραμμένα εἰς γλώσσαν

ἐπιμελῶς καθαρῆς, εὐχρουν πολλαχοῦ, ἐνίοτε
δὲ καὶ δυνάμει μὴ στερουμένην. Ὁ ποιητὴς
αὐτῶν φαίνεται — ἐξ ὅσων τούλάχιστον ὁ ἴδιος
ὕπαινίσσεται ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ *Ποιητικὸν*
Φθινόπωρον — ἀνὴρ ὀρίμου ἢ δὴ ἡλικίας, πολλὰ
φυσικῶ τῷ λόγῳ παθὼν ἐν τῇ βιωτικῇ πάλλῃ, με-
στήν δὲ ἔχων τὴν καρδίαν αὐτοῦ χολῆς καὶ πι-
κρίας. Ἡ ἀγανάκτησις του ὅμως αὕτη, ἢ κατὰ
πραγμάτων καὶ προσώπων, ἢ κατ' ἀνθρώπων καὶ
μοίρας καὶ Θεοῦ πανταχοῦ σχεδὸν τῶν ποιημά-
των του ἐκχειρίζουσα, δὲν καθαίρεται δυστυχῶς,
οὐδὲ μεταρσιουται εἰς ποιητικὴν ὀργὴν, τὴν μό-
νην δυναμένην νὰ θερμάνῃ καὶ συγκινήσῃ τὸν
ἀναγνώστην. Μένει δὲ σχεδὸν πανταχοῦ ἀγανά-
κτησις κοινὴ, ἐκχεομένη εἰς λόγους βαρεῖς καὶ
πολλάκις πεφουσημένους, καὶ ἄλλυτε εἰς βλασφη-
μίας, αἵτινες κινῶσι τὴν ἀποτροπίασιν ὀσάκις
δὲν προκαλοῦσι τὸ μειδιάμα. Τοιοῦτον κατὰ τὸ
πλεῖστον τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ
τέκνου τοῦ Ἐλεγείου, ἐξ οὗ ἀντιγράφωμεν τὰς
ἐπομένας στροφάς:

Κάτω τὰ ἱερῶματα, αἱ λαμπυροὶ κάτω!
τί πράττει φρικωδέστερον ὁ στυγερὸς φονεὺς
ἐκείνου, ὅστις ἐπλάσε τὸν κόσμον ἐν ἀπᾶτι
ἀγάπῃ, καὶ τοῦ σύμπαντος καλεῖται Βασιλεὺς;

Φεῦ! εἶνε τῆς θεότητος τῆς παναγάθου κληρῶς
τοιαῦτα κακοῦργήματα φρικτὰ, θεοσυγῆ,
ἐκείνη πρωταγωνιστεῖ, ἐκείνη εἶνε ἥρωις
δραμάτων, ἐν οἷς σπάρραγμα καὶ χλεύη ἢ στοργή.

Ἐκείνη μόνη δύναται νὰ σφάξῃ ἡμιουμένη
νὰ πνίγῃ, καὶ τὴν χεῖρὰ τῆς συγχρόνως νὰ φιλοῦν·
κ' ἐνθ' τὸν νοῦν μ' ἐρείπια, σεισμούς, λοιμούς εὐφραίνει
ἀπείρου ἀγαθότητος πηγὴν νὰ τὴν καλοῦν.

Ἄλλαχοῦ, ὡς ἐν τῷ *Ποιητικῷ Φθινοπώρῳ*,
πλέκει ὁ ποιητὴς τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ ἔπαινον, ὡφε-
λεῖται δὲ πάλιν ἐκ τῆς εὐκαιρίας ἵνα στιγματίσῃ
πάντας καὶ πάντα, χωρὶς νὰ ἐξηγῇ ἄλλως τὸν
λόγον τῆς ὀργίλης αὐτοῦ παραφροῦς ἢ διὰ τῶν
στίχων τούτων:

Πολλὰ ἐπάθωμεν, πολλὰ πολλάκις ἀναξίως,
κ' ἐν μαρτυρίῳ ἄπας μας διέρρησεν ὁ βίος.

διὰ τοῦτο δὲ, ἐξακολουθεῖ περαιτέρω,

λαλεῖ ἐν φραγαῷ καρδίας
μόν' ἢ ὄρηθ' ραπίζουσα ἐκτρομάκ' ἀναίδειας,
τὴν οἴησιν εἰς ὄλιον ἀνυψομένην θρόνον,
τὸ βορβορώδες ἔρειπτόν τὴν κεφαλὴν ὑψόνον,
τὰ τυφλωμένα ὄργανα μοιρῶν ἀλιτηρίων,
κ. τ. λ.

Ἄλλ' ἢ ὄρηθ' αὕτη ἢ ἀλλόκοτος καὶ νοσηρὰ
πραίνεται περὶ τὸ τέλος τοῦ ποιήματος, τρέπε-
ται εἰς βαθεῖαν, ἀκραίονως ποιητικὴν μελαγχολίαν
καὶ παράγει τοὺς ἐπομένους καλοὺς στίχους:

Ἡ ἀνοιξίς δὲν μᾶς ἀρκεῖ, μᾶς ἀνὶτ' ὁ θέρος·
καὶ ὅταν τὸ φθινόπωρον διὰ θολοῦ αἰθέρος
ἀγγέλλῃ τὴν προσέγγισιν τοῦ παγεροῦ χειμῶνος,
τὸ φρούδον τότε βλέπομεν τοῦ ζωϊκοῦ ἀγῶνος.

Ποῦ νὰ στραφῶμεν ; ὅπισθεν ἐκλείσθη ἡ πορεία· ἔμπροσθεν βαθεῖα ἀβυσσος. Ἐκεῖ ἐν ἀπορίᾳ ζητοῦμεν νὰ κρατήσωμεν τὸ ὀλισθαίνον βῆμα, ἐνῶ ὑπὸ τοῦς πόδας μας βοᾷ τὸ μέλαν κύμα.

Τότε ἐκ νεφελῶν ὁμιχλωδῶν τὸ παρελθὸν προβάλλει μὲ τὰ χρυσὰ τοῦ ὄνειρα, τοῦς πόθους, τὰς ἐκστάσεις... ἀσάφην φάσμα φεῖ ! ζῶης ἐν θρήνοις διαδάσσει, καὶ ἄσφα ἀπογνώσεις καὶ εἰρωνείας ψάλλει!

Εἰς τὸ ὄχρον φθινόπωρον βαδίζοντες τοῦ βίου, ἀπόμαχοι προσδοκῶν μεγάλων καὶ ὀνείρων, τὸ ἄσφα αὐτὸ ἀκούομεν τὸ λυπηρὸν καὶ εἶρον, καὶ βλέπομεν τὴν μέλαιναν σημαίαν τοῦ πορθμείου.

Κρείττονες τῶν ἀνωτέρω, ἀγνώτεραι ποιητικῶς οὐδὲ δυνάμειος στερούμεναι, εἶνε αἱ ἐπόμεναι στροφαὶ τοῦ *Εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βασιλέως* ποιήματος, γραφέντος ἐν ἔτει 1880, ὅτε ἡ ἐκκρεμότης τοῦ ὀροθετικῶ ἡμῶν ζητήματος ἐφλέγμινε καὶ συνετάρασσε πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν¹.

Ὁ ποιητὴς τῶν *Αἰσθημάτων* γράφει κομψῶς καὶ σχεδὸν ἀψόγως τὴν καθαρῶς ὄντων γλῶσσαν, ἔχει σαφῆ τὴν ἔραμνειάν, εὐχρουν πολλαχοῦ καὶ εὐτόνον τὴν φράσιν, ἡ δὲ στιχορραγία του μαρτυρεῖ κάλαμον ἀπὸ μακροῦ ἡσκημένον· ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρετὰς αὐτὰς τῆς μορφῆς δὲν εἶνε δυστυχῶς ἀνάλογοι αἱ ἀρεταὶ τῆς οὐσίας, ἥτις ἰσχνῆ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ χαλαρά, ἐκπίπτει ἐνίοτε εἰς ἐφημεριδογραφικὴν πεζολογίαν ἢ ὀγκοῦται τούναντίον εἰς κόμπον ρητορικόν.

Τὰ *Ἠοῦα* ἀποτελοῦνται ἐκ μικροῦ στιχηροῦ προλόγου καὶ τριῶν ποιημάτων ἀναφερομένων εἰς τρεῖς ἀγνώστους ναυτικούς ἥρωας—ὡς ἀποκαλεῖ αὐτοὺς ὁ ποιητὴς, — Νικόλαον Κατραμαῶδον, Ματρώζον καὶ Κοσμάην Μπαρμπάτην. Τὸ πρῶτον αὐτῶν, τὸ μείζον τὴν ἔκτασιν ἀλλὰ καὶ ἀσθενέστερον ποιητικῶς, ἀρρηγεῖται μυθιστορικῶς πειρατικὴν ἔφοδον τοῦ Κατραμαῶδου κατὰ φρεγάδος, τὴν καταστροφὴν αὐτῆς, τὴν αἰχμαλωτίαν ὀθωμανίδος καὶ τὸν πρὸς αὐτὴν αἰφνιδίον ἔρωτα τοῦ ἥρωος, τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ εἰς Σπέτσας καὶ τὸν ὑπὸ τῆς μητρὸς του φόνον τῆς ἀλλοπίστου ἐρωμένης. Ταῦτα δὲ πάντα, τὰ λίαν ἀπίθανα, ἦκιστα δὲ ἠρωϊκὰ, διὰ λεπτολόγου περιγραφικῆς περιπτολογίας, ἦν διακρίνει μὲν ὄγκος φράσεως καὶ πάταγος λέξεων πολὺς, ἀλλ' ἀσθενεῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀτοπίαι νοημάτων. Οὕτως, ἐν παραδείγματι, ἐξηγῶν ὁ ποιητὴς τὴν αἰφνιδίον εἰσβολὴν τοῦ ἔρωτος εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Κατραμαῶδου, λέγει :

Κ' εἰς τὰ στήθια τοῦ Καπτάνου ἄνθισ' ὁ ἔρωτας μὲ μιάς, καθὼς εἰς τὸ βράχο πάνω τὸ φυτὸ τῆς κυκλαμιάς¹

ἐνῶ γνωστὸν ἔπρεπε νὰ εἶνε εἰς τὸν ποιητὴν, ὅτι ἡ κυκλαμιά δὲν θάλλει αἴφνης καὶ ἀπροσδόκητος

¹ Παραλείπονται οἱ ἀναγνωσθέντες ὑπὸ τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ στίχοι τοῦ ποιήματος.

ἐπὶ τῶν βράχων, ἀλλὰ προσδοκωμένη τούναντίον καὶ ἀκριβῶς ἐκεῖ ὅπου ἀπέμειναν οἱ βολβοὶ τῶν ριζῶν τῆς ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἀνθήσεως.

Κρείττον σχετικῶς εἶνε τὸ τρίτον τῶν ποιημάτων τούτων, τὸ εἰς τὸν Μπαρμπάτην ἀναφερόμενον, ὅπου ἡ ὑπὸ τοῦ γέροντος ναυτοῦ ἀφήγησις παλαιοῦ του ἀνδραγαθήματος καὶ δυνάμιν ἔχει καὶ περιγραφικὴν γοργότητα· ἔτι δὲ καλλίτερον τὸ δεύτερον, οὐτινος ἥρωος εἶνε ὁ Ματρώζος¹.

Ὁ ποιητὴς τῶν *Ἠοῦων*, ὡς ἐκ τῶν στίχων ἰδίως τούτων καταφαίνεται, καὶ αἴσθημα ἔχει καὶ φαντασίαν καὶ δυνάμιν λόγου πολλαχοῦ. Ἀλλὰ τὴν φαντασίαν αὐτοῦ δὲν χαλιναγωγεῖ δυστυχῶς πάντοτε ἡ κρίσις οὔτε ἡ καλαισθησία· ταύτης δὲ ἰδίως τὴν ἑλλειψιν ἔτι συχνότερον ἐλέγχει ἡ ἐξωτερικὴ τῶν ποιημάτων του μορφή. Διότι καὶ ἡ φράσις αὐτῶν εἶνε μακρολόγος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἀνειμένη ἐνίοτε μέχρι πεζολογίας, καὶ ἡ γλῶσσά του, δημοτικὴ κατὰ βῆθος, δὲν ἀπαξιοῖ ἐν τούτοις οὐ μόνον νὰ δανειζῆται παρὰ τῆς καθαρῶς ὄντων, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταβάλλῃ ἐνίοτε εἰς ῥάκη τὰ δάνεια. Ὁ γράφων ἐν δημοτικῇ γλώσσῃ: « ἔς τὴ φωτεινὴ τοῦ πνεύματος ἐκείνη ἐποχὴ », καὶ « ἔς τὴν πόλι τὴν θεόγιστη τῆς πάναγνης πηλλάδος », καὶ « μὲ μάτι ἀετήσιο », καὶ « τὸ πνεῦμα τῶν τυφῶνων » καὶ ὅσα ἄλλα ὅμοια, δύνανται μὲν ἴσως—τίς οἶδε—νὰ φρονῆ ἐνδομύχως, ὅτι συντελεῖ οὕτω καὶ αὐτὸς εἰς δημιουργίαν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, ἣν μέλλει ποτὲ νὰ λάλησῃ καὶ νὰ γράψῃ ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ δὲν μαρτυρεῖ βεβαίως καλαισθησίαν ἀκραϊοφνῆ, ὅποιαν δικαιούται τις ν' ἀπαίτη παρὰ ποιητοῦ μὴ στερουμένου ποιητικῶ ταλάντου καὶ δυναμμένου, δι' αὐστηροτέρας ἑαυτοῦ παιδαγωγῆσεως, νὰ παραγάγῃ γενναϊότερα ἔργα.

Μεταβαίνομεν νῦν εἰς τὰ δύο ἀλλίστα ποιήματα τοῦ ἐρεταινοῦ ἀγῶνος, τὰ φέροντα τὰς ἐπιγραφὰς ὁ *Τραγουδιστὴς τοῦ χωριοῦ* καὶ *Ἔρωας καὶ Ψυχὴ*.

[Ἐπεται συνέχεια]

Ἀθηναϊκὴ ἠχώ

Ἐδημοσιεύθη τὸ πρόγραμμα τῶν δημοσίων ἀναγνωσμάτων τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ καὶ ἤρξαντο ταῦτα ἀπὸ τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς. Ἡ κομψὴ ἠλεκτροφόρος ἀίθουσα ἤνοιξε καὶ πάλιν τὰς εὐρείας τῆς θύρας εἰς τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν τὸ μᾶλλον ἀνεπτυγμένον, τὸ ὅποιον συνείθισε νὰ συρρέῃ, ἐνίοτε μετὰ σπουδῆς ἐκτάκτου, εἰς τὰ ἐσπερινὰ ταῦτα ἀκροάματα. Καὶ φέτος ὅπως καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, πλήρη παρνασσικῶν ἀναμνήσεων, τὸ βῆμα τοῦ Συλλόγου θὰ καταλάβῃ διὰ δόξαν οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν συγχρόνων λογίων,—ὅσοι τοῦλάχιστον ἔχουσι τὴν τιμὴν νὰ εἶνε μέλη τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τὴν φροντίδα νὰ ἐκπληρώσιν ὅ,τι παρ' αὐτῶν ἀξιοῖ τὸ σωματεῖον,—

τὰ δὲ ποικίλα θέματα τῶν διατριβῶν, ἐξ ὧν βριθεῖ τὸ ἀληθῶς πλουσιώτατον πρόγραμμα, ποικίλας ἐπαγγέλλονται πνευματικῆς ἀπολαύσεις εἰς τοὺς τακτικούς καὶ ἐκτάκτους θαμῶνας. Ποιηταί, λόγιοι, ἐπιστήμονες, καθηγηταί, κριτικοὶ θάπαγγεῖλωσι ποιήματα, θὰ πραγματευθῶσι ζητήματα φιλολογικὰ καὶ κοινωνικά, θάναπτύξουσι θέματα ἐπιστημονικά, τερπνῶς ἐκλελαϊκευμένα. Αἱ κυρίαι, οἱ ὠχρόλευκοι καὶ αἰσθηματικοὶ νεανῖαι, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ φιλόμουσοι ρασοφόροι, οἱ σοβαροί, δύστροποι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπικριταί, ὅλοι ὅσοι ἀπαρτίζουσι τὰ συνήθη ἀκραϊοφνῆ, θὰ εὐρωσιν ἕκαστος τὴν ἀνάλογον εἰς αὐτὸν τροφήν. Ὁ Παλαμᾶς, ὁ σκοτεινὸς αὐτὸς καὶ ἀρμονικώτατος ὑποφῆτης, τὰναγνώσματα τοῦ ὀποίου ἐν τούτοις ὑπερέβησαν κατὰ τὴν συρροὴν τὰ τοῦ Παράσχου, ἔχοντος μέχρι τοῦδε τὸ μονοπόλιον τῶν πυκνοτάτων ἀκραϊοφνῶν,—ὁ πάντοτε τρυφερὸς Πολέμης, ἡ ἄτονος τοῦ ὀποίου ἀπαγγελία ἐλκύει τὰς περισσοτέρας κυρίας καὶ ὁ νεαρότατος Μάνος, ὁ κομψὸς καὶ γλυκὺς, θὰ τέρψωσι μὲ τοὺς στίχους των, ἀλλὰ δι' ἄλλον, ὅλους τοὺς αἰσθανομένους τὸ καλὸν καὶ ἀρεσκόμενους νὰφιερωσιν εὐλαγῆς ὄρας ἐκ τοῦ πεζοῦ καθημερινῶ βίου πρὸς ἰδανικότερας ἐνασχολήσεις. Οἱ ἀγαπῶντες ἐκ τῶν κλάδων τῆς γνώσεως τὰ σοβαρώτερα καὶ πραγματικώτερα, θάκούσωσι τὸν Μητσόπουλον, τὸν Λάμπρον, τὸν Πολίτην, τὸν Ἀργυρόπουλον, τὸν Ἀποστολίδην, τὸν Κοκκίδην, κατὰ τὰς διαλέξεις, τὰς ὁποίας, ὅπως καὶ πέρουσι, θὰ συνοδεύουσι πειράματα καὶ προβολαὶ φωτεινῶν εἰκόνων, θὰ γίνονται δ' ἐπὶ μικρῶ τιμηματι εἰσόδου πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀσφυκτικῆς συρροῆς, τὴν ὅποιαν θὰ ἐπροκάλου ἐὰν ἐγίνοντο δωρεάν. Πόσον εὐκόλα ἀλήθεια—αὐτὸ ἐν παρενθέσει—εἰμπορεῖ νὰ ὑπολογισθῇ καὶ νὰ διατιμηθῇ ὁ ἐπιστημονικὸς ζῆλος ἐν Ἑλλάδι! Ἡ πέτρα ἀπέδειξε ὅτι δωρεάν θὰ ἔχη κατακλυσθῶν φιλομουσῶν καὶ περιέργων, ἀπὸ τῶν ὀποίων εἰμπορεῖ νὰ σωθῆς μὲ εἰκοσάλεπτον μόνον δικαίωμα εἰσόδου... Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Οἱ ἔχοντες διάθεσιν νὰ γελᾶσωσι θὰ τρέξωσι εἰς τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ Ἀννίνου· οἱ ἀναγινώσκοντες τὸν Βέβελ ἢ τὴν Ἐφημερίδα τῶν Κυριῶν καὶ ὄντες ὑπὲρ τῆς χειραφεσίας τῆς γυναικὸς, θὰ τρέξωσι εἰς τῆς κυρίας Κεχαγιᾶ,— ἀλλοίμονον δὲ ἂν ὅλοι οἱ ἐν Ἀθήναις ἐφημεριδογράφοι καὶ ἐφημεριδοφίλοι συνέρρον εἰς τὸ σχετικὸν ἀνάγνωσμα τοῦ Κακλαμάνου! Ἀλλ' οἱ ἀντὶ τούτων ὄλων προτιμῶντες νὰνυψωθῶσι πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰκούσωσι λόγους ψυχοφελεῖς θὰ περιμείνωσι βεβαίως κατὰ τὰς Τεσσαρακοσθὰς τὰς θρησκευτικῆς ὀμιλίας τοῦ Διομήδους Κυριακοῦ καὶ τοῦ Μεσχάκη, τὰς τὸσον ἐπιτυχῶς ἀπὸ πέρου ἐγκαινισθῆσας, τὰ ἐντροφήματα τῶν εὐσεβῶν κυριῶν, αἱ ὅποιαι ὠνόμασαν ἑαυτὰς Θουγατέρας τοῦ Ἐπουρανίου Βασιλέως.

Ἀληθινὰ πόσον ὠραῖαι προμηνύονται αἱ ἐσπερίδες καὶ αἱ ἡμερίδες τοῦ Παρνασσοῦ! Ἄν μάλιστα εἰς τὰ τόσα φιλολογικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ προστεθῇ καὶ ἄλλη μουσικὴ διὰ τῶν ἐδομοαδικῶν ἐκείνων διδραχμῶν συναυλιῶν, τῶν ἐπιμεληθένων καὶ προσωπῶν, τὰς ὁποίας ἐγὼ τοῦλάχιστον θεωρῶ τὸ τερπνότερον καὶ ὠφελιμώτερον ἐξ ὧν ἕκαμ ποτὲ ὁ Παρνασσός, ἰδοὺ ἀληθῶς ἐν πρόγραμμα σοφὸν καὶ πλήρες! Τὸ ἀθηναϊκὸν κοινὸν δὲν ἔχει ἡ

ἐκφράσεις θερμῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ λαμπρὸν Σωματεῖον, τὸ ὅποιον ἀνέλαβε νὰ τέρψῃ τὸσφ φιλοτίμως καὶ ἐπωφελῶς τὰς μακρὰς καὶ ἀνιάρκας τοῦ χειμῶνος του ὄρας, μὲ πνευματικῆς ἀπολαύσεις, δωρεάν παρεχομένης καὶ ἀσυγκρίτως ἀνωτέρας τῶν ἐκμυζωσῶν ἀσπλάγγως καὶ ἀίσχροκερδῶς τὸ ἰσχνὸν αὐτοῦ βαλάντιον. Εἰς τοῦτο τοῦλάχιστον δὲν θάπαντήσωσι μετ' ἀγερωχίας οἱ καταρτίζοντες ἀποπείρας τινὰς θιάσων καὶ διὰ τὰς ἀποπείρας τῶν παρατάσεων τῶν ζητοῦντες ἀπὸ τοῦς ἀθηναίους μὲ τὴν σημερινὴν οικονομικὴν κρίσιν διὰ τὰ καθίσματα τῆς πλατείας δραχμὰς πέντε καὶ πενήτηκοντα (ἀρ. 5,50).

*

Ἀλλ' ἄς ἐμμενῶμεν ἐπ' ὀλίγον εἰς αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ δημόσια ἀναγνώσματα. Τὸ μετὰλλιον ἔχει καὶ τὴν ἀντιθετον αὐτοῦ ὄψιν, τὴν σκοτεινὴν, αὕτη δὲ εἶνε δυστυχῶς ἐκείνη ἢ ὅποια ὑποπίπτει κοινότερον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Τὰ δημόσια ἀναγνώσματα δὲν γεννῶσι μόνον τέρψιν ἀλλὰ καὶ πλῆξιν, ἐν τῇ συνόλῳ δὲ ἡ δευτέρα ὑπερβαίνει τὴν πρώτην. Ἄν παρατηρησῶμεν γενικῶς, θὰ ἴδωμεν ὅτι οἱ καλοὶ εἶνε ἐξαιρέσεις οἱ δὲ μέτριοι κανῶν. Αὐτοὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐκπορθοῦσι τὸ βῆμα τοῦ Παρνασσοῦ καὶ αὐτῶν τὰς ἀνιάρκους τρέχουσι νὰκούσωσι οἱ πολλοί. Ὑπάρχουσιν ἀνθρωποὶ, ἔχοντες ἀξιώσεις λογίων, οἱ ὅποιοι δὲν κάμνουν παρὰ ἐν ἀνάγνωσμα κατ' ἔτος καὶ μίαν διατριβὴν διὰ τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ Ἀσωνίου, τοῦτου δ' ἐκλιπόντες, διὰ τὸ τοῦ Σκόκου. Οἱ ἀνθρωποὶ αὐτοὶ γίνονται κατὰ προτίμησιν μέλη τῶν φιλολογικῶν Συλλόγων, εἰς πολλοὺς τῶν ὀποίων πρωταγωνιστοῦσι πολλάκις ὡς μέλη τοῦ Προεδρείου καὶ τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν, ἐξ αὐτῶν δ' ἀποτελεῖται καὶ ἡ μεγάλη πλειονότης τῶν μελῶν τοῦ Παρνασσοῦ. Γράφουσι τὴν διατριβὴν των, ἐπὶ τοῦ μᾶλλον τετριμμένου, ἔρηου καὶ ἀνιάρου θέματος, τὸ ὅποιον ἔχουσι μὲ λ ε τ ἡ σ ε ι, ἀγγέλλουσι τὸ σπουδαῖον γεγονός διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἐκπέμπουσιν ἑκατοστῆς προσκλητηρίων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ ἐν μέσῳ «πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκραϊοφνῆ» ὡς γράφουσι τὴν ἄλλην ἡμέραν αἱ ἐφημερίδες, ἀνέρχονται τὸ βῆμα καὶ ἀρχίζουσι τὴν ἀπαγγελίαν ἢ μᾶλλον τὴν ἀνάγνωσιν. Μετὰ δέκα λεπτὰ τῆς ὄρας, ἐκτὸς ἴσως τῶν στενῶν συγγενῶν τοῦ ρήτορος, κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀκραϊοφνῶν δὲν ἀντέχει εἰς τὴν μονότονον καὶ πληκτικὴν ἐκείνην ἀνάγνωσιν τόπων κοινῶν καὶ φράσεων ἄνευ ἐννοίας. Ὁ Ὑπνος, ὁ ὅποιος τοιαύτας ζητεῖ περιστάσεις διὰ νὰ ἐπέργεταὶ πρόωρος, πιεῖται τὰ βλέφαρά των. Ὅσοι εὐρίσκονται πλησίον τῶν παραθύρων, κρύπτονται ὑπὸ τὰ παραπετάσματα καὶ κοιμῶνται μακρῶν, ἐν ᾧ τρέπονται εἰς φυγὴν ἄλλοι εὐτυχεστέροι, εὐρισκόμενοι πλησίον τῆς θύρας. Οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ μέσῳ περισσότερον ἐκτεθειμένοι, εἶνε ἠγαχασμένοι νὰ ὑφίστανται τὸ μαρτύριον μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμούς· ὄλων δὲ περισσώτερον ἀξιοθρήνητοι, διὰ τὸ ὑψηλὸν καὶ πάνοπτον τῆς θέσεώς των, μοὶ φαίνονται ὁ Πρόεδρος καὶ οἱ κ. κ. γραμματεῖς. Ἐκ τῆς ναρκώδους ταύτης καταστάσεως ἐξεγείρει τὴν αἴθουσαν τὸ τέλος. Μολοντοὶ σοφώτατα ὁ χρόνος τῶν ἀναγνωσμάτων ὠρίσθη σχετικῶς σύντομος, εἶνε ἀνεκφραστος ἢ εὐχαρίστησις μεθ' ἧς ἀναπολείται ὑπὸ πάντων τὸ τοῦ ἀρ-

χαίου φιλοσόφου «γῆν ὄρω», ἄμ' ὡς ὁ ρήτωρ ὑψώσῃ τὴν φωνὴν του τονίζων τὸν ἐπίλογον. Τὰς τελευταίας του λέξεις καλύπτουσι χειροκροτήματα παταγώδη ἀνακουφίσεως καὶ χαρᾶς. Ὁ ρήτωρ κατέρχεται θριαμβεύων καὶ ἀφ' οὗ δεχθῆ τὰ θερμὰ συγχαρητήρια τῶν παρισταμένων — τῶν ὁποίων δὲν φέρονται αὐτοὶ ὁμολογουμένως εἰς τὴν ψυχολογικὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται — πηγαινέιν νὰ παραδώσῃ τὸ χειρόγραφόν του εἰς τὸ ἀτυχὲς περιοδικὸν τοῦ Συλλόγου, τὸ ὁποῖον εἶνε ὑποχρεωμένον νὰ δημοσιεύσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ καταπλάσματα, τὰ ἀγνωσθέντα «ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Συλλόγου τὴν ἐσπέραν τῆς...»

Τοιαῦτα εἶνε ὡςπεριτοπλεῖστον παρ' ἡμῶν τὰ δημόσια ἀναγνώσματα, ὅχι μόνον τοῦ Παρνασσοῦ, ἀλλὰ, κατὰ μείζονα λόγον ἴσως, ὅλων τῶν ἄλλων δευτερευόντων καὶ τριτευόντων Συλλόγων. Οἱ σχολοὶ καὶ ἀνοῦσαι τίτλοι τῶν ἀναγνωσμάτων φέρονται καθημερινῶς εἰς τὰς ἐφημερίδας, μετ' ἄλλων ὁμοῦ ἀναγραφόμενων ἐγκλημάτων, καὶ παρ' αὐτοὺς τὰ ὀνόματα τῶν αὐτοῦργων, ἀγνώστων καὶ οὐδεμίαν παρεχόντων ἐγγύησιν ὅτι εἶνε δίκαιαι αἱ ἀξιώσεις, τὰς ὁποίας φαίνονται ἔχοντες. Νὰ προσκαλῆς κόσμον εἰς δημοσίαν αἴθουσαν διὰ νὰ σ' ἀκούσῃ, αἶ διὰ βολῆ! δὲν εἶνε μικρὸν τὸ θράσος καὶ νὰ μὴν ἠξεύρῃς οὔτε τί θὰ εἴπῃς, οὔτε πῶς θὰ το εἴπῃς, δὲν εἶνε πάλιν μικρὰ ἡ ἀγνοία ἢ στοιχειώδης καὶ ἡ ἀσυνειδησία! Ἄν δὲν εἶσαι τοῦλάχιστον Παπαρηγόπουλος, μὲ ποῖον δικαίωμα τοιμᾶς νὰ ἀναγνώσῃς ἱστορικὴν πραγματεῖαν, τὴν ὁποίαν ἐδύνασο, ἂν ἤθελες, νὰ δημοσιεύσῃς εἰς μίαν ἐφημερίδα ἂν δὲν εἶσαι Ροῖδης, πῶς λοιπὸν πραγματεύεσαι ζητήματα αἰσθητικὰ, ἢ ἂν δὲν εἶσαι Παλαμᾶς, πῶς τοιμᾶς νὰ ἀπαγγείλῃς στίχους. Ἐπὶ τέλους καὶ τίποτε ἐξ αὐτῶν ἂν δὲν εἶσαι, ἂν τοῦλάχιστον δὲν ἔχῃς τὴν ἀπαγγελίαν ἐνδὸς Σκυλίτῃς ἢ ἐνδὸς Ἀγγέλου Βλάχου, πῶς παρουσιάζεσαι ἀπρόσκλητος νὰ ἀπαγγείλῃς ὅ,τι δὴποτε σοῦ κατέδῃ νὰ γράψῃς; — Ὅλ' αὐτὰ εἶν' ἐρωτήματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐγὼ δυσκολεύομαι πολὺ νὰ παντήσω καὶ ἀπορῶ μαζῶν μ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τὰ λύουσιν μὲ τὴν εὐκολίαν. Ὑπὸ τοιούτων ὁμοῦ καταλαμβάνονται ὡςπεριτοπλεῖστον κατ' ἔτος αἱ ἡμέραι τῶν Δημοσίων Ἀναγνωσμάτων τοῦ Παρνασσοῦ ἐν ᾗ ἔξεσαντίας οἱ ὀλίγοι οἱ δυνάμενοι νὰ τιμῆσων αἰσθητικῶς τὸ ἔσπερινόν βῆμα ἀπέχουσιν αὐτοῦ ὅση τοῖς εἶνε δυνατόν, δίδοντες μόνον εἰς τὸν ἐπίμονον γραμματέα ἓνα τίτλον διακριθῆς ἢ ποιήματος, τὸν ὁποῖον βλέπομεν κατ' ἔτος εἰς τὸ πρόγραμμα στερεότυπον, ἵνα διεγείρῃ προσδοκίαν καὶ ἐλπίδας, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε πέπρωται νὰ πραγματοποιηθῶσι...

*

Δὲν ἠξεύρομεν ἀκόμη τί θὰ πῇ ἀνάγνωσμα. Ὅλοι νομίζομεν τὸν ἑαυτὸν μας ἱκανὸν δι' ὅλα, ἐν ᾧ πολλὰ εἶνε τόσῳ μικρὰ καὶ ἀσήμαντος ἢ εἰδικότης μας! Ἐχομεν τὴν ἀξίωσιν ὅτι δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν οἰονδήποτε θέμα, ἐξ ὅλων τῶν κλάδων τοῦ ἐπιστήτου καὶ κατανατᾶ νὰ μὴν ἠξεύρομεν οὔτε νὰ ἀναγνώσωμεν ἐνώπιον δέκα ἀνθρώπων τ' ἀνοῦσαι καὶ τετριμμένα, τὰ ὁποῖα ἐγράψαμεν. Καὶ ὅμως τὸ ἀνάγνωσμα θέλει εἰδικότητα καὶ ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν. Διὰ νὰ

παραυσιασθῆ κανεὶς ὑψηλότερον κατὰ τινὰς πόδας τοῦ κοινού, πρέπει νὰ ἔχῃ νὰ τῷ εἴπῃ κάτι νέον ἢ τοῦλάχιστον νὰ εἰσπορῇ νὰ διατυπώσῃ κατὰ νέον τρόπον τὰ παλαιά. Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν θὰ ἤμην διατεθειμένος νὰ ἐπιτρέψω τὴν ἐπὶ τὸ βῆμα ἐνδὸς φιλολογικοῦ συλλόγου ἐμφάνισιν ἢ εἰς μόνον τοὺς κρατύναντας ἤδη τὴν φήμην των παρὰ τῷ κοινῷ καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε τὸ κοινὸν αὐτὸ νὰ θέλῃ νὰ τοὺς ἴδῃ, νὰ τοὺς ἀκούσῃ, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ τῷ εἴπωσιν ἀνοητότερα ἀπὸ ἄλλον ἀγνωστον, καὶ νὰ συρρέῃ αὐθόρμητον, ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ ἀναγνώσματος, ἄνευ προσκλητηρίων ἰδιαιτέρων καὶ παρακλήσεων. Ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἄς γράφωμεν, ἂν θέλωμεν, ἄς ἐργαζώμεθα, ἄς μελετῶμεν, ἄς ἀκούωμεν, ἀλλ' ἄς μὴ κατατριβώμεθα πρὸς θεοῦ εἰς ματαιὰς ἐπιδείξεις, γινόμενοι αἰτία νὰ ἐξευτελιζέται ἔθος, τὸ ὁποῖον εἰς ἄλλας κοινωνίας εἶνε πηγὴ διδασκαλίας καὶ ἀπολαύσεως σημαντικῆς.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ὀλίγοι εὐτυχεῖς, οἱ δυνάμενοι ἤδη νὰ ἔχωσι περὶ αὐτοὺς κόσμον πρόθυμον νὰ τοὺς ἀκούσῃ, καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἔκαμον κάποιαν χρῆσιν τοῦ μοναχικοῦ αὐτῶν προνομίου. Ὑπάρχουσι ζητήματα, ἢ διὰ ζώσης ἀνάπτυξιν τῶν ὁποίων καὶ τέρπει καὶ διδάσκει, κάμνουσι δὲ ἀδικον καὶ εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τὸν τόπον, ἐπιμένοντες νὰ σιωπῶσιν, ἢ ἀρκοῦμενοι εἰς τὴν ἀπὸ ἔδρας πανεπιστημιακῆς διδασκαλίαν καὶ εἰς συγγραφὴν ἔργων μὴ δυναμένων νὰ ἔχωσι γενικὴν κυκλοφορίαν. Ὁ κόσμος, ἢ νεολαία, διψᾷ νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ μάθῃ οὔτε δὲ τὰ σχολεῖα, οὔτε τὰ βιβλία εἶνε ἱκανὰ νὰ ἱκανοποιήσῃσι τὴν τοιαύτην διψάν—διότι εἶνε διψᾷ οὔτως εἰπεῖν λεληθῆαι καὶ κνίξεται μόνον ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς διαχυοῦς κρυστάλλινῃς πηγῆς, ἢ ὁποῖα τρέχει τὴν μυστικὴν ὑπὸ τὰ φυλλώματα. Αἱ αἰσθητικαὶ ἀλήθειαι, ἢ ἀνάλυσις τῶν μεγάλων ποιητῶν, καλλιτεχνικαὶ μελέται, ἐπιστημονικὰ ζητήματα γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἢ θεωρία τῆς ἐξελίξεως, οἱ νόμοι τῆς κοινωνιολογίας—ἰδοὺ τίνα ἐδύναντο ἐπὶ παραδείγματι νὰ ποτελέσωσι τὸ θέμα ἔσπερινῶν διαλέξεων, κομφῶν, γλαφυρῶν, μὲ παραδείγματα καὶ ἐφαρμογὰς, νεωτεριστικῶν, ἀξίῳ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ προσορισμοῦ. Ὅχι πλέον ἐν ἀνάγνωσμα κατ' ἔτος ἀλλὰ δύο καὶ τρία καὶ σείραν εἰ δυνατόν. Ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἐσπέρας εἰς μίαν Φιλολογικὴν Ἐταιρίαν τοῦ Λοιδίνου ὁ Σπένσερ ἀνέπτυξέ ποτε τὸν μέγαν τῆς κοινωνιολογίας Νόμον τῶν Τριῶν Καταστάσεων. Δυσκόλως θὰ ἐδύναντο νὰ εὐρεθῆ θέμα περιεργότερον, ἐπαγωγότερον, ποικιλιότερον καὶ συγχρόνως ὡφελιμώτερον. Ἀλλὰ ποῖος θὰ τὸ ἐμάντευεν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ πράγματος εἶνε δι' ἡμᾶς ἀγνωστον; Καὶ δὲν θὰ εἴμεθα ἠγχαριστημένοι ἂν καὶ ἐδῶ εἰς τῶν καταγινομένων περὶ τὰ τοιαῦτα—εἰς τὸ ἄκρον τῆς γραφίδος μου ἔρχεται τὸρα τὸνομα τοῦ κ. Ροῖδου,—ἐπεχειρεῖ ποτὲ νὰ μας ἀναπτύξῃ τὸν Νόμον ἐκεῖνον, ἔστω καὶ ἂν ἤρκειτο εἰς τὰ ἤδη γνωστά, χωρὶς δηλαδὴ νὰ παρουσιάσῃ ἴδιαν ἐπ' αὐτοῦ ἐργασίαν, ὅπως ὁ Σπένσερ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάγνωσις, ἢ καλὴ ἀνάγνωσις ἔργων τέχνης, ποιημάτων, διηγημάτων, κομωδιῶν κλ. ὑπὸ τῶν συγγραφέων των, δὲν εἶνε ἀπρόσφορον θέμα, ἰδοὺ δὲ στάδιον καὶ διὰ τοὺς καλλιτέχνους τοῦ λόγου, ὅσους, ἐννοεῖται, εἰμποροῦν νὰ συναθροίσουν περὶ αὐτοὺς ἀχροατήριον. Ὁ Δίκηνς—διὰ νὰ τελειώσω—

μὲν μὲ τοὺς Ἀγγλους—ἐσυνεθίζε νὰ ἀναγινώσκῃ δημοσίᾳ τὰ μυθιστορήματά του, ἀδιάφορον ἂν ἦσαν καὶ δημοσιευμένα, διότι παρ' αὐτῷ τὸ ἔξοχον ἦτο ἡ τέχνη τῆς ἀπαγγελίας καὶ ὁ τρόπος δι' οὗ ἐμιμείτο ἀναγινώσκων τὰ ὄρῳτα πρόσωπα. Οὕτως ἔκαμε πολλὰς ἐσπερίδας ἀλησιμονήτους, μεταδὲς ἐπίτηδες καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐκ τῶν ὁποίων εἰσέπραξε—διότι τίποτε δὲν γίνεται δωρεάν εἰς τοὺς εὐτυχεῖς ἐκείνους τόπους—ἐκατομμύριον στρογγυλόν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Παρνασσὸν μας δὲν ἦτο ὠραία ἢ ἐσπερίς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κ. Κορομηλᾶς ἀνέγνωσε ποτὲ μίαν του κομωδίαν;

ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

ΚΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ!

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑς HANNAH LYNCH

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Θεῖος ἀμειλικτος

Διατί καὶ πόθεν αἱ καταγίδες αἱ ταράττουσαι τὸ γαλήνιον ρεῦμα τοῦ ἀγνοῦ ἔρωτος; Εἶδομεν τὸν σκληρὸν χωρισμὸν δύο ἐρωτευμένων, καὶ ἰδοὺ πάλιν ἄλλο ζεῦγος ἐπαπειλούμενον ἀπὸ νέα δεινά. Μήπως ἔθεσπισθη ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνέκαθεν ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ Παράδεισος χωρὶς ὄφιν, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἄμειμπτοι ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ του; Εἶναι πεπωμένον νὰ φαρμακεύεται πάντοτε ἡ εὐτυχία των εἴτε ἀπὸ τὸ ἀπαίσιον ἔρπετόν, εἴτε ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους;

Διὰ τοὺς δύο τούτους ὁ κεραυνὸς ἐξέσπασε τὴν ἐπαύριον τῆς μνηστείας των, ἐνῶ ὁ εὐδαίμων Ροδόλφος ἐπρογευμάτιζε μὲ τὸν θεῖον καὶ τὴν θεῖαν του.

— Ροδόλφε, εἶπεν ὁ βαρῶνος, ἡ θεία σου κ' ἐγὼ σοῦ ἔτοιμάσαμεν μίαν εὐχαρίστησιν ποῦ δὲν τὴν ἐπερίμενες.

Ὁ Ροδόλφος τὸν προσέβλεψε μειδιῶν, χωρὶς τὸ ἐλάχιστον κακὸν προαίσθημα.

— Πόσον εἶσθε καλοὶ καὶ οἱ δύο, θεῖέ μου.

Ἀλλὰ περὶ τίνος πρόκειται;

— Ἴδου! Βλέποντες πόσον στενοχωρεῖσαι ἐδῶ—καὶ δὲν ἔχεις ἀδικον,—διωργανίσασμεν μίαν ἐκδρομὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Θὰ σοῦ δεῖξωμεν ὅλα ἐκεῖ τὰ ἱστορικὰ μέρη.

— Ἀλλὰ, θεῖέ μου, δὲν ἔχω διόλου ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδω τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰ ἱστορικὰ τῆς μέρη, εἶπεν ὁ Ροδόλφος ἀδημονῶν καὶ τρομάζων μὴ τὸν ἀναγκάσουν νὰ μακρυνθῇ ἀπὸ τὴν Ἀνδρομάχην. Τὴν ἱστορίαν τὴν βαρύνουμαι καὶ δὲν μὲ μέλει διόλου διὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας.

— Ὁ Ροδόλφε, ὑπέλαθε μειδιῶσα ἡ βαρῶνις, μὴ μοῦ καταστρέφῃς τὰς ἐλπίδας μου. Ἡλπίζω ὅτι σὺ θὰ μοῦ ἐξηγήσῃς τὰ πάντα εἰς αὐτὴν τὴν

ἀρχαιολογικὴν περιοδείαν. Σὺ δὲν ἐλαβες ἀκόμη καιρὸν νὰ λησιμονήσῃς ὅσα ἔμαθες εἰς τὸ σχολεῖον, τοῦ δὲ θεῖου σου αἱ ἀναμνήσεις εἶναι ἀμυδρότεροι ἀπὸ τὰς ἰδικὰς μου.

— Λυποῦμαι πολὺ, θεῖα μου, ἀλλὰ δὲν ἤθελα νὰ λείψω τώρα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Δὲν στενοχωροῦμαι διόλου, θεῖέ μου, σὰς βεβαίῳ. Ἐξ ἐναντίας, εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ἐδῶ.

Ὁ βαρῶνος τὸν ἐκτύταξε λοξῶς.

— Ροδόλφε, σὲ ἰκετεύω, — ἂν δὲν μ' ἐμπόδιζεν ἡ πολυσαρκία θὰ σὲ ἰκέτευον γονυκλινῆς, — ἀρσέε μὰς νὰ σὲ ἀποσπάσωμεν διὰ μόνον δύο ἐβδομάδας ἀπὸ τὴν γόσησαν ἐκείνην, τὴν Κυρίαν Φωτεινὴν Νατσελχούβερ. Παραδέχομαι καὶ ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ συναναστροφή μας καὶ ἡ θεὰ ἱστορικῶν τόπων δὲν ἰσοδυναμοῦν βεβαίως πρὸς τὰ θέλγητρά της, ἀλλὰ κάμε αὐτὴν τὴν χάριν εἰς δύο γέροντας οἱ ὁποῖοι σὲ παρακαλοῦν. Θὰ ἐπανέλθῃς μὲ μεγαλειτέραν ἀκόμη εὐχαρίστησιν εἰς τοὺς πόδας τῆς κτρινομαμάτας μαγίσσης τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας.

— Δὲν σὰς ἐννοῶ, θεῖέ μου! Δὲν εἶδα τὴν Κυρίαν Νατσελχούβερ μετὰ τὸν χορὸν τῆς Κυρίας Ἰαροβίσκη.

— Πῶς γίνεται! Κύριε τῶν Δυνάμεων! Τόσον νέος καὶ τόσον ἄπρονος!

Καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του:

— Κυρία μου, μοῦ ἔρχονται δάκρυα νὰ βλέπω τὴν ἀπιστίαν τοῦ φίλου! Ἀλλ' ὅχι. Αὐτὰ εἶναι δισταγμὸς ψυχῆς ἀθώας. Στενάξαι: ἐξῶ ἀπὸ τὰ παράθυρά της, ζεθυμαίνει μὲ τὸ βιολί του, γράφει: γράμματα ἐρωτικά...

— Μὴ τὸν πειράζῃς, εἶπεν ἡ βαρῶνις. Ἐνθυμήσου ὅτι ἐπέραςες καὶ σὺ ἀπ' αὐτὰ.

— Πῶς ἔμπορῶ νὰ τὸ λησιμονήσω, ἐνῶ βλέπω ἐνώπιόν μου ἐκείνην διὰ τὴν ὁποίαν ἐστὲν νὰ εἶναι ὁ βαρῶνος χαριεντιζόμενος.

— Ὁ Ροδόλφος καταλαμβάνει ὅτι ἦσαν κάπως διαφορετικοὶ οἱ ἰδικοὶ σου στεναγμοί. Ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰς ἀστειότητας, Ροδόλφε. Δὲν ἔμπορεῖς νὰ μὰς παραιτήσῃς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι ἐρωτευμένος καὶ νὰ περιοδεύῃ—διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν. Δὲν θὰ χαθῇ ἐν τῷ μεταξύ ἡ Νατσελχούβερ.

— Θεῖα μου, ἀληθῶς δὲν καταλαμβάνω τί ἀνακατόνετε τὴν Νατσελχούβερ. Βεβαιωθῆτε ὅτι δὲν ἔχω τίποτε νὰ κάμω μαζὶ της, οὔτε ἐκείνη μαζὶ μου.

— Ἡ δυστυχὴς! Τὴν κλαίω, εἶπεν ὁ βαρῶνος. Καὶ ἐν τούτοις ὁ συχαμένος ἐκεῖνος ὁ Ἀγγυρόπουλος περιφέρεται εἰς τὰς Ἀθήνας θυμωμένος καὶ ἀναμμένος, καὶ λέγει τὰ μύρια κατὰ ξανθῶν Γερμανῶν καὶ ἀπειλεῖ μονομαχίας καὶ, Κύριος σῖδε, τί ἀκόμη. Κρίμα νὰ πηγαίῃ εἰς τὰ χαμένα τόση εὐγενὴς ἀγανάκτησις, τόση ἱπποτικὴ

ζηλοτυπία! "Όπως δήποτε, εάν έτελειώσαν αί μικραί σου δολοηψίαι με την Νατσελχούθερ, δέν υπάρχει λόγος διά νά μή άποσπασθής από τās ίσαστεφάνους 'Αθήνας' ώστε, φίλτατέ μου, πρόρεσε αύριον τό πρωί τήν κατακτητικήν έκείνην πρασίνην στολήν σου, και άρχίζομεν τās έκδρομάς μας από τόν Μαραθώνα.

Ο βαρώνος είχε τελειώσει τόν καφέν και τό σιγάρον του. Έσηκώθη κινών τήν χείρα με τρόπον έμραίνοντα ότι τό πράγμα δέν επιδέχεται περαιτέρω συζήτησιν. Ο δέ Ροδόλφος έμενε άφρωνος. Τόν έφόβισε τό σαρκαστικόν ύφος του θείου του. Η καρδιά του τόν ώθει νά διακηρύξη τήν μνηστείαν του με τήν 'Ανδρομάχην, άλλ' ή γλώσσά του δέν ήδύνατο ν' άρθρώση λέξιν, και σνησθάνετο ότι ήτο άνανδρος ή σιωπή του.

— 'Αλήθεια, Ροδόλφε, είπεν ο βαρώνος άνοίγων τήν θύραν' έλησμώνησα νά σου είπώ ότι γευματίζομεν απόψε εις τήν Κηρισίαν. Θά είμεθα κάμποσοι. Οί νέοι θά έλθουν έριπποί και ήμείς πηγαίνομεν με άμάξας. Αναχωρούμεν εις τās τέσσαρας. Έτοιμάσου, και κλίμε τās καλά σου διά νά φανής εύχάριστος εις τήν δεσποινίδα Ρεβιτάση.

Τό τελευταίον τουτο βέλος επλήγωσε θανασίμως τήν έρώσαν καρδίαν του Ροδόλφου. Οί Καραπούλοι έπρογευματίζον τήν μίαν μετά μεσημβρίαν. Δέν ήδύνατο νά τούς επισκεφθῆ εύσχημως πρό των τριών. Μόλις θά είχε καιρόν νά ιδῆ τήν 'Ανδρομάχην, και αύριον πάλιν ή αναγκαστική έκδρομή εις Μαραθώνα! Έφαινετο τόσον καταβεβλημένος και περιλυτός, ώστε ή θεία του τόν επλησίασε και τόν έφίλησεν εις τό μέτωπον.

— Πρέπει και καλά νά έλθω μαζί σας, θεία μου; Δέν γίνεται νά έλθω νά σας εύρω εκεί τήν ώραν του γεύματος;

— Παιδάκι μου, είπε τρυφερώς ή βαρωνίς, γελώσα καθ' έαυτήν διά τήν ευκολίαν με τήν όποιαν τόν ήπάτων και τόν έκαμαν νά νομίζῃ ότι άγνοούν τό μυστικόν του.

— "Όχι, Ροδόλφε μου. Θά είναι προσβλητικόν διά τούς προσκεκλημένους μας. Σε έχομεν εδώ ώσαν παιδί μας και θά είναι πολύ άνοστον νά λείπης.

Ο Ροδόλφος έφίλησε τήν παχουλήν χείρα τῆς θείας του και έστέναξε. Έπλησίασεν εις τό παράθυρον και με τούς οφθαλμούς θολούς έβλεπε μακράν τās κορυφάς των βουνών. Ητο θυμωμένος με τόν έαυτόν του. Διατί νά μή όμιλήσῃ, νά μή δείξῃ στηθος; Δέν ήτο έντροπή δι' άνδρα έτοιμον νά νυμφευθῆ νά μή έχη τό θάρρος ν' αναλάβῃ τήν ευθύνην τῆς αποφάσεώς του; 'Αλλά τό σαρδονικόν μειδιάμα του θείου του τόν απέσβόλωσε. Τόν εξεμηδένισεν ή έιρωνία του. Και πώς νά εξυμνήσῃ ενώπιον των άρχοντομαθημένων αύτων συγγενών του τό γόητρον τῆς άθωότητος, τό

άρωμα του ίου, τό εξαίσιον κάλλος καρδιάς άγνῆς;

Εις τās τρείς ακριβώς έκρουε με τήν άργυράν λαβήν τῆς ράβδου του τās ύάλους τῆς γνωστῆς θύρας εις τούς πρόποδας του Λυκαβήτου. Είχε μάθει νά έρωτᾷ έλληνοιστί εάν «είναι μέσα ή Κυρία». Η Μαρία υπέθεσεν ότι κατά τό σύνθημα, ήθελε νά ιδῆ τήν Κυρίαν 'Ανδρομάχην, άλλ' ο Γερμανός άριστοκράτης εις τόν όποϊον δέν ήρεσκε ή πολλή οικειότης τῆς Μαρίας, τῆς έκουσε τόν βήχα με τό ζηρόν ύφος του και εξήγησε ότι θέλει νά ιδῆ τήν Κυρίαν Καραπούλου, και έπροχώρησε πρὸς τήν αΐθουσαν.

— Κυρία! έφώναξεν ή Μαρία. Σας θέλει ο γαμβρός.

— 'Αγαπητέ μου, Κύριε Έρευστάιν, καλώς ήλθετε, είπεν ή Κυρία Καραπούλου. Τά γαλλικά τῆς δέν ήσαν περιφρημα, άλλ' ήσαν όπωςδήποτε καλλίτερα από τά του πρωτοτόκου τῆς.

— Ηλθα νά σας είπώ ότι ο θεϊός και ή θεία μου άπεφάσισαν νά κάμουν περιουσίαν εις τās επαρχίας και με θέλουν νά τούς συνοδεύσω.

— Δέν πρέπει νά δυσαρεστήσετε τόν θεϊόν και τήν θεϊαν σας. Καλοπιάνετέ τους διά νά συγκατανεύσουν εις τήν ευτυχίαν σας. Ίδου και ή 'Ανδρομάχη! Κόρη μου, ο Κύριος Έρευστάιν θά λείψῃ ολίγας ήμέρας από τās 'Αθήνας. Καλά θά κάμη, άρῶν πρόκειται νά εύχαριστήσῃ έκείνους που έχει ώσαν δευτέρους γονεΐς.

Η 'Ανδρομάχη ώχρίασε και πάλιν ήρυθρίασε διά μιζς. Ο Ροδόλφος ενώ τῆς έσφιγγε τήν χείρα ήσθάνθη εις τήν πονεμένην καρδίαν του ρίγος ήδονῆς.

— Μου φαίνεται τόσον σκληρόν νά σ' άφήσω τώρα, 'Ανδρομάχη.

Δέν έτόλμησε νά είπῃ τίποτε, διατάζουσα μή είπῃ περισσότερα του άρμοζοντος, άλλ' οι ώραιόι τῆς οφθαλμοί έλεγον όσα δέν έτόλμα νά προφέρῃ.

— Λυπείσαι και σύ, ήρώτησε τρυφερώς ο Ροδόλφος.

— Πρέπει νά φύγῃς, Ροδόλφε; και ή φωτιή τῆς έτρεψε.

— Θέλεις νά μείνω, άγάπη μου;

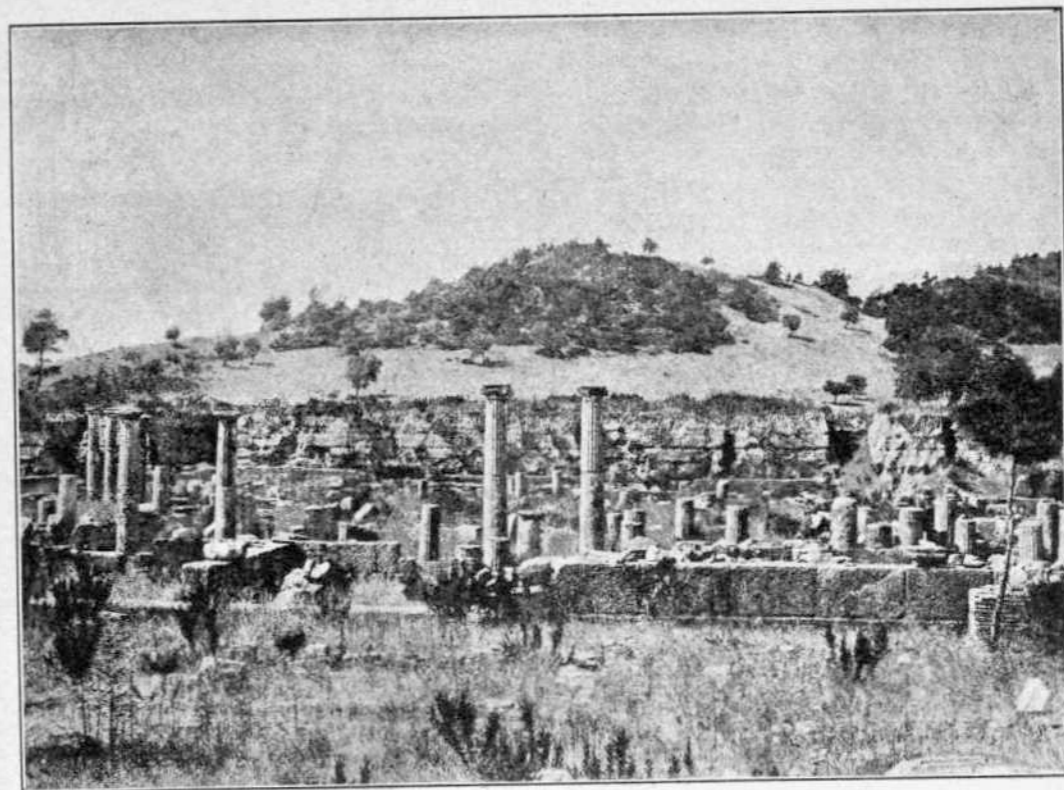
Η 'Ανδρομάχη εκύτταξε τήν μητέρα τῆς.

— Και έχει λόγον ότι πρέπει νά πάγῃ; άνέκραξεν ή Κυρία Καραπούλου. Πώς γίνεται νά τούς δυσαρεστήσῃ; Δέν θά είναι δά και διά πολύν καιρόν. Εις τό μεταξύ θά έχομεν εδώ τās έτοιμασίας του γάμου.

— Λοιπόν νά φύγω, 'Ανδρομάχη; ήρώτησε και πάλιν ο Ροδόλφος με τούς οφθαλμούς του καρφωμένους εις τούς ιδικούς τῆς.

— Ναι, έψιθύρισε.

Έκάρησε, έπῆρε τό κέντημά τῆς και ήρχισε νά κεντᾷ, άλλ' ή βελόνη δέν υπήκουε εις τά τρέμοντα δάκτυλά τῆς. Ο Ροδόλφος ειδε μικράν κηλίδα αίματος εις τόν άριστερόν τῆς αντίχειρα.

ΟΛΥΜΠΙΑ

— "Ω! άνέκραξε. Μή μου κεντᾷς τό δάκτυλον και πονώ. Η 'Ανδρομάχη τόν εκύτταξε μειδιώσα και έσκυψεν έκείνος και τῆς έφίλησε και τās δύο χείρας.

— Σ' άγαπώ, έψιθύρισε. Σ' άγαπώ!

Η Κυρία Καραπούλου ένόμισε πρέπον νά έμποδίσῃ πᾶσαν περαιτέρω φλογώδη διάχυσιν και άπηύθυνε πρὸς τόν μέλλοντα γαμβρόν τῆς έρώτησιν ψυχρολουστικήν περὶ του κλίματος τῆς πατρίδος του. Η όμιλία ούτω έστράφη εις τήν περιγραφήν του Ρουπόλδεν-Κίρχεν, και εξεθείαζεν ο Ροδόλφος τήν ωραιότητα τῆς φύσεως εκεί και τās σκιερὰς δεινδοστοιχίας όπου θά περιδιαβάξῃ ή 'Ανδρομάχη. 'Αλλ' άπέναντί του τό ώρολόγιον τόν ένθύμιζεν ότι πρέπει νά άποσπασθῆ από τόν παράδεισόν του. Ο δεικτής ήγγιξε σχεδόν τās τέσσαρας. Ηγέρθη, άπεχειρέτισε τήν Κυρίαν Καραπούλου, έθλιψε τά λεπτά δάκτυλα τῆς 'Ανδρομάχης, και βλέπων τούς ωραίους ύγρούς οφθαλμούς τῆς ήσθάνετο σφοδράν τήν έπιθυμίαν νά τούς φιλήσῃ.

— Θά με συλλογίζεσαι κάθε ήμέραν, άγάπη μου;

— Ναι, Ροδόλφε.

— Ειπέ μου κρυφά ότι μ' άγαπᾷς.

— Σ' άγαπώ! τό ζεύρεις.

Έξῆλθε τῆς οικίας με τά χείλη σφιγμένα, διεσκέλισε όρμητικώς τήν κατηροικήν όδόν, τρο-

μάζων τά παίζοντα παιδιά, και σπεύδων, ώσαν νά τόν έδίωκον Έριννύες, διήλθε τήν πλατείαν τῆς Όμονοίας και τήν όδόν Πατησίων.

Έξωθεν τῆς πρεσβείας έπερίμενε μία άμάξα, ενώ δέ ο ύπηρέτης ήνοιγε τήν θύραν τῆς οικίας ήκουσεν εις τήν όδόν τόν καλπασμόν πολλών ίππων.

— Ο Κύριος Ροδόλφος καταβαίνει άμέσως. άπεκρίθη ο ύπηρέτης εις τήν άνυπόμονον έρώτησιν του βαρώνου.

Δέν ήργησε νά καταβῆ με τήν κομπήν του στολήν τῆς ίππασίας. Ο βαρώνος τόν έπεθεώρησε από επάνω έως κάτω και ένευσε τήν κεφαλήν πρὸς έκφρασιν τῆς έπιδοκιμασίας του.

— Σε περιμένουν έξω νέοι Κυρίαί. Λυπήσου τās παρακλώ.

Και βλέπων τήν άπορίαν του Ροδόλφου.

— Αί! έπρόσθεσε. Τό ωραίον φύλον είναι άδύνατον και σύ έχεις σήμεραν ύφος τόσον κατακτητικόν!

Ο Ροδόλφος επήδησεν επί του ίππου του, κατηφής έτι. Η δεσποινίς Ρεβιτάση τόν έχαιρέτισε με μειδιάμα χαριέστατον και χωρίς νά ήξείρη και αυτός πώς και διατί έτοποθετήθη πλησίον τῆς. Ησαν δώδεκα περίπου οι έριπποί νέοι και νέοι, παρηκολούθουν δέ τρεις άμάξαι. Ο άήρ ήτο ζωογόνος, ο δέ ήλιος έλαμπε επί τῆς πρασίνης πεδιάδος. Τό νεκρόν αίμα του ευ-

εξάπτου Ροδόλφου ἀνέβη εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἢ εὐθυμία τῶν συντρόφων του μετεδόθη εἰς τὴν βαρεῖαν καρδίαν του, καὶ ἐτάχυνε τοὺς σφυγμούς του ἢ φαιδρότης τοῦ πρωΐμου ἔαρος.

Οἱ νέοι ἵππευον ὅλοι ὁμοῦ· ἡ ὁμάς των δὲν διεσπᾶτο εἰς ζεύγη. Ἐγγέλων, ἥστειεύοντο, ἡμιλλῶντο μὲ πᾶς ἀμάξας, νὰ μὴ μένωσι ὀπίσω των, καὶ εὕρισκον τέρψιν εἰς τὴν παιδικὴν σχεδὸν ἐκχυσιν τῆς ζωηρότητός των. Ἡ δεσποινὶς Ρεβιτάση διεκρίνετο μεταξὺ τῶν ἄλλων διὰ τὴν πνευματώδη ἀφείλιαν καὶ τὴν εὐγενῆ χάριν της. Ὑπὸ τὴν μαγεῖαν τοῦ βλέμματός της διελύθη βαθμηδὸν ἡ μελαγχολία τοῦ Ροδόλφου, ἡ μέθη τῆς νεότητος ἐξώηρεσε τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας του καὶ ἐγέλα καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς ἄλλους. Ἦτο ὠραία ἡ θεὰ τῆς παιδείας, τὴν ὁποίαν διέτρεχον ὑπὸ τὴν προβαίνουσαν σιάν τῆς Πάρνηθος. Αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἀντηνακλῶντο ἐπὶ τῶν λευκῶν λατομείων τῆς Πεντέλης, ἀντικρύ των. Οἱ ἐλαιῶνες ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, μὲ τὴν πένθιμον χροιάν των, ἀνεδείκνυσαν ζωηρότερον τὸ ἀνοικτόν πράσινον χρῶμα τῶν μεσολαβούντων ἀγρῶν. Τὸ μικρὸν γερμανικὸν χωρίον Ἡράκλειον ἐπεδείκνυε εἰς τὸ ὑψωμά του τὰς λευκάς καὶ κιτρίνους οἰκοδομάς του καὶ διεγράφοντο εἰς τὸν διαυγῆ γαλανὸν οὐρανὸν αἱ ὑψηλαὶ βαθυπράσινοι κυπάρισσοί του. Εἰς τὰ χωράφια μετεκινούντο βραδέως ποίμνια προβάτων μαύρων καὶ ἄσπρων, ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τῶν ποιμένων των, εἰς δὲ τὴν ὁδὸν διέβαινον που καὶ που χωρικοί ἐπὶ τῶν ζώων των, οἱ ἄνδρες μὲ τὰς λευκάς φουστάνελας καὶ τὰ κόκκινά των φέσια, αἱ γυναῖκες μὲ κεντητὰ πολύχρσα φορέματα καὶ μὲ τὰ λευκὰ σκουφομάντηλά των.

Εἰς τὴν Κηρυσίαν ἡ συνοδία ἐστάθμευσε. Πεζεύσαντες ἀνεζήτησαν ἐκεῖ καὶ ἐπεσκέφθησαν τὸ ἄντρον τῶν Νυμφῶν καὶ εἶπον ἀνοησίας ὑπὸ τὸν ὑγρὸν θόλον τοῦ σπηλαίου, ὁπόθεν ἐκρέμαντο τὰ χαριέντα πολυτρίχια. Ἐβρέξαν δὲ τὰ χεῖλη των μὲ τὸ ἀναβλύζον ἐντὸς τοῦ ἄντρου νερόν, καὶ ὁ Γάλλος ὑποκόμης ὠφελήθη τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ τοποθετήσῃ ἀρμόδιον λογοπαίγνιον. Ἐκεῖθεν ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον πρὸς τὸ Τατόι, μὲ τοὺς ἀειθαλεῖς θάμνους πρασινίζοντας ἐκατέρωθεν. Αἱ νέαι ὠρέχθησαν κούμαρα· τὰ ἔβλεπον κατακκόκκινα ἀναμέσον τῶν θάμνων. Οἱ νέοι ἀρίππευσαν πρόθυμοι διὰ νὰ συλλέξουν τοὺς ὠραίους καρπούς· τοὺς ἐγεύθησαν αἱ κυρίαι γελῶσαι διὰ τοὺς κινδύνους εἰς τοὺς ὁποίους οἱ κύριοι ἐξέθεσαν τὰ φορέματα ἐντὸς τῶν βάρτων καὶ τῶν ἀκανθῶν. Ἐπειτα ἐστόλισαν τὰ στήθη των μὲ τοὺς περισεύσαντας κλώνους καὶ ἐφαίνοντο τὰ κούμαρα ὡς κηλίδες αἵματος ἐπὶ τῶν μαύρων ἐνδυμάτων τῶν ἀμαζόνων. Ταῦτα πάντα συνωδεύοντο, ἐννοεῖται, μὲ εὐθυμίαν θορυβώδη καὶ μὲ μικρὰ ἀναρθρα ἐπιφωνήματα, ἄνδρες δὲ καὶ γυναῖκες ἔτρεχον ἐφιπποὶ, πεπεισμένοι ὅτι δὲν

ὑπάρχει τίποτε τερπνότερον ἰππασίας τοιαύτης ἀνὰ τὴν πεδιάδα τῶν Ἀθηνῶν, μὲ τὴν καρδίαν ἐλαφρᾶν, τοὺς ὀφθαλμούς ζωηρούς, τὰς αἰσθήσεις ὅλας εἰς ἔντασιν, — καὶ μὲ ἀφθονίαν μάλιστα κουμάρων πρὸς ἀναζήτησιν, τῶν ὁποίων ὑπάρχουν θηρευταὶ πρόθυμοι νὰ σχίσουν τὰ χειρόκτιά των, διὰ νὰ τὰ γεύωνται ἢ νὰ τὰ φοροῦν εἰς τὰ στήθη των ἐλκυστικαὶ κυρίαι.

Ὡ, ἡ ἀκατάβλητος ζωὴ τῆς νεότητος! Ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος ἦτο δύσκολον νὰ εἴπῃ τις ἐὰν ἦσαν οἱ νέοι φαιδρότεροι τῶν πρεσβυτέρων, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ πρῶτοι μετέδωκαν τὴν εὐθυμίαν των. Πόσον καλά ὁ βαρῶνος καὶ ἡ βαρωνὶς Χοενφέλς εἶχον προετοιμάσει καὶ προδιαθέσει τὰ πάντα! Πῶς ἐγνώριζον ἐκ τῶν προτέρων τί θὰ εὐχαριστήσῃ τὸ περισυλλεχθὲν ἐκεῖ ἄνθος τοῦ κύκλου των! Οἱ λάμποντες ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ γελῶντα χεῖλη περὶ τὴν ἀνθοστολισμένην τράπεζαν, ἡ εὐφρόσυνος βοή τῶν μεταξὺ τῶν συνδιατυμῶνων ἀδιακόπως ἀνταλλασσόμενων φράσεων, ζωηρῶν καὶ κενῶν ὅσον καὶ ὁ ἄφρὸς τοῦ κενουμένου εἰς τὰ ποτήριά των καμπανίτου, τὰ πάντα ὁμοῦ ἐφαίνοντο συνωμοτοῦντα διὰ νὰ δολιάσουν τὸν ἀτυχεῖ ἔραστον. Καὶ τὸ κατῶρθωσαν! Ὁ Ροδόλφος δὲν εἶχε πλέον εἰς τὸν νοῦν του τὴν Ἀνδρομάχην. Μόνον μετὰ τὸ γεῦμα, ὅτε ἡ δεσποινὶς Ρεβιτάση παρεκλήθη νὰ ψάλλῃ καὶ ἤρχισε ἐν ἄσμα γαλλικὸν γεμάτον μὲ δάκρυα, καὶ στεναγμούς, καὶ καρδίας πληγωμένας καὶ ἀποχωρισμούς, τότε μόνον ὁ μικρὸς πτερωτὸς θεὸς ἤρχισε νὰ ἐξυπνᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ ἐντὸς του. Τότε ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν του ἡ εἰκὼν τῆς Ἀνδρομάχης. Ἀπεσύρθη μακρὰν τῶν ἄλλων καὶ στηρίζων τὸ μέτωπον εἰς τὸ παράθυρον ἔβλεπε τὸν σεληνοφώτιστον κῆπον τοῦ ξενοδοχείου καὶ τὰ ἄνθη, τῶν ὁποίων ἐξέπλυε τὰ ποικίλα χρώματα τὸ ἀργυροῦν λουτρόν τῆς Σελήνης.

Ὁ βαρῶνος παρετήρησε τὴν μελαγχολικὴν στάσιν του καὶ πλησιάζας μὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας του καὶ τὴν ἄλλην ὑψουμένην τραγικῶς πρὸς τὴν σελήνην, ἔψαλεν ἐξαίφνης ὀπισθὲν του:

Ma Photini, prépare ta toilette!

Ὁ Ροδόλφος ἐστράφη θυμωμένος πρὸς τὸν θεῖόν του καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ τὰς ὀργίλας λέξεις αἱ ὁποῖαι ἀνῆρχοντο εἰς τὰ χεῖλη του.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ βαρῶνος, δὲν τῆς πηγαίνου ἀυτοὶ οἱ στίχοι. Ἡ Κυρία Νατσελχούβερ δὲν χάνει τὸν καιρὸν της διὰ toilette. Στάσου νὰ αὐτοσχεδιάσω ἄλλους στίχους πλέον καταλλήλους:

Ma Photini . . .

Ὁ Ροδόλφος ἐψιθύρισε κάτι, τὸ ὁποῖον δὲν ἤκουσεν ὁ βαρῶνος, καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ παράθυρον.

Κατεδέχθη ἄρα γε ποτὲ φιλόσοφος τις νὰ κατα-

γεῖν πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν λόγων ἕνεκα τῶν ὁποίων οἰαδῆποτε ἐκδρομὴ νέων ἀρχίζει μὲ θορυβώδη εὐθυμίαν κατὰ τὴν ἀναχώρησιν, μὲ φωνὰς καὶ μὲ γέλωτας, ἢ δὲ ἐπιστροφή εἰς τὰ ἴδια τὸ ἐσπέρας γίνεται ἐν σιωπῇ πάντοτε καὶ κατανύξει; Διατὶ στενάζουν τότε, καὶ βλέπουν τὰ ἄστρα, ἀποροῦντες καὶ οἱ ἴδιοι πῶς ἐξητιμίσθη ἢ προτέρα των ζωηρότης;

Ὁ Ροδόλφος ἵππευεν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συνοδίας, παραπλευρῶς τῆς δεσποινίδος Ρεβιτάση, χωρὶς ὅμως νὰ φροντίζῃ διόλου περὶ αὐτῆς, ἢ καὶ νὰ ἐνθυμῆται τὴν ὑπαρξίν της. Τὸ ἀφηρημένον βλέμμα του προσηλοῦτο ἀσκόπως ἐπὶ τοῦ πυκνουμένου περὶ αὐτὸν σκότους.

Ἡ ἐπιούσα ἡμέρα ἀνέτειλε ψυχρὰ, ἀλλ' ὁ καιρὸς δὲν ἐθεωρήθη ἀκατάλληλος δι' ἐκδρομὴν, ὥστε ὁ Ροδόλφος ἠναγκάσθη ν' ἀκολουθήσῃ τὸν θεῖόν του εἰς Μαραθῶνα, ὅπου αἱ ἀνεμῶναι ἤρχιζον νὰ προετοιμάζονται διὰ τὴν ἐαρινὴν ἐπίδειξιν τῶν στεφανῶν των. Ἐγείνε πολλὸς λόγος ἐκεῖ περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Περσῶν. Ἀλλὰ τί τὸν ἐμέλε τὸν Ροδόλφον περὶ Μιλτιάδου; Μὴ δὲν εἶχε τὸν συνωνόματόν του, τὸν μέλλοντα γυναικάδελφόν του, ὁ ὁποῖος ἤξιζε δέκα ἀρχαίους Μιλτιάδας; Ἴσως ἐκ τοιαύτης σκέψεως ὀρμώμενος ἐτόλμησε νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην ὅτι οἱ μεταγενέστεροι ἐμεγαλοποίησαν πέραν τοῦ δέοντος τὴν ἀξίαν τοῦ Μαραθωνομάχου στρατηγοῦ. Ἀκούσας τοῦτο ὁ διπλωμάτης θεῖός του ἐμειδίασε, καθὼς οἱ σοφοὶ μειδιοῦν ἀκούοντες τοὺς ἀμαθεῖς, — μειδιάμα ἐπιεικειᾶς ὑπεροπτικῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Κ'.

Εἰς τὸ θέατρον

Ὁ Περικλῆς μετέφερε τὸν πληγωμένον ἀδελφόν του εἰς τὸ Φάληρον, χάριν ἀναρρώσεως. Κατόκησαν ἐκεῖ εἰς τὸ Μέγα Ξενοδοχεῖον, ἐπὶ τῆς ἀμυώδους παραλίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδίδον πρὸς τὸ ἐσπέρας ζῶν αἱ τράπεζαι τοῦ ὑπὸ τὸ ξενοδοχεῖον καφενεῖου, καὶ ὁ ὑπαίθριος σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου, ὁπόθεν ἤρχοντο καὶ ἐφρευγον θορυβώδεις ὀμάδες Ἀθηναίων. Μετὰ τὸ γεῦμα ἐκάθητο συνήθως καὶ οἱ τρεῖς ὑπὸ τὰ παρακείμενα δένδρα καὶ ἔπινον τὸν καρὸν των. Τὸ κυανὸν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης ἐφαίνοντο ἐκεῖθεν ζωηρότερον διὰ μέσου τῶν πρασίνων κλώνων, ἀλλὰ τοῦ Κωνσταντίνου τὴν προσοχὴν ἀπερρόρα ἡ ἀνάγκωσις τῶν πρώϊνων ἐρημερίδων τῶν Ἀθηνῶν, μέχρις οὗ ἔβλεπε γνωρίμοντινα μεταξὺ τῶν φθανόντων μὲ τὸν σιδηροδρόμον καὶ ἐφώρμα τότε πρὸς αὐτόν, ὡς ἱεραεῖς εἰς τὴν βορᾶν του.

Ὁ Περικλῆς ἐκάθητο ἀναγινώσκων κανὲν ἐκ τῶν ἀγαπητῶν του βιβλίων. Διακόπτων ἐνίοτε τὴν ἀνάγνωσιν ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὴν θυγάτερα του καὶ ἔχειεν ἐνδομύχως βλέπων πό-

σον καλά ὑπέφερε τὴν λύπην της. Κατ' ἀρχὰς ἡ Ἰναρίμη ἐφαίνετο ἐντελῶς καταβεβλημένη, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἡ νεότης ἀνέλαβε τὴν ἐλαστικότητά της. Ὡς πτηνὸν καταληφθὲν ὑπὸ καταιγίδος, ἐτίναξε τὰ βρεγμένα πτερά της, ἐπανέλαβε τὰς ἀναγνώσεις της, καὶ εἶδε ὅτι ὁ ἥλιος ἐξηκολούθει νὰ λάμπῃ καὶ τὰ ἄνθη δὲν ἐπαυσαν ν' ἀνθίζουσι· τὸ εἶδε χωρὶς ν' ἀδημονήσῃ, χωρὶς ν' ἀγανακτήσῃ. Τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ψυχικῆς γαλήνης.

Ὁ Φεβρουάριος εἶχεν ἀρχίσει, δριμύς καὶ ψυχρός, ὅτε ἐπανῆλθον εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ Κωνσταντίνος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε θεραπευθῆ, ἀπέφυγε δὲ καὶ τὴν ταπεινώσιν νὰ ἴδῃ τὴν πρωτεύουσαν ἐορτάζουσαν διὰ φωταψιῶν τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου δημάρχου, τοῦ Ὀιδᾶ. Διὰ τῆς ἐπιμονῆς του κατέπεισε τὴν ἀνεψιάν του νὰ ὑπάγῃ μαζὶ του εἰς τὴν ὀνομαστοτέραν καὶ ἀκριβοτέραν μοδίσταν τῶν Ἀθηνῶν, τὴν Madame Antoinette, ἐκεῖ δὲ ἡ Ἰναρίμη ἐπρομηθεύθη, θέλουσα καὶ μὴ, ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα τοῦ τελευταίου συρμοῦ.

Ἡ Ἰναρίμη, στολισμένη οὕτω ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἐστάθη ἡσύχως ἀπέναντι μεγάλου καθρέπτου καὶ εἶδε θαυμάζουσα τὸν ἑαυτὸν της. Ἦτο ἀναντίρρητον ὅτι τὰ νέα της φορέματα ἐπυξάνον τὴν ὠραιότητά της. Ὁραία ἦτο καὶ πρὶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοιλάδος καὶ τῶν βουνῶν τῆς νήσου της, ἀλλὰ τώρα μὲ τὰ μεταξωτὰ της ἐνδύματα καὶ τὸ στρογγύλον καπελάκι της μὲ τὰ χαριέντως προέχοντα πτερά, ἐφαίνετο ἀληθῶς Παρισινή.

— Τώρα, εἶπεν ὁ θεὸς της ἀφοῦ τὴν ἐπεσκόπησεν ὑπερηφάνως, — τώρα, Ἰναρίμη, ἡμπορεῖς νὰ φανῆς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πρωτεύουσας. Περικλῆ, ἐπρόσθεσε, πήγαίνε τὴν εἰς τῆς Κυρίας Ἰαροβίσκη.

Ὁ Περικλῆς τὴν ἐπῆγε, πρὸς ἄκραν εὐχαρίστησιν τῆς Κυρίας Ἰαροβίσκη. Ἐπροξένει τῷ ὄντι ἐντύπωσιν εἰς ὅσους τὴν ἔβλεπον. Τὴν ἐπαύριον πολλοὶ ἀπηύθυνον συγχαρητήρια εἰς τὸν θεῖόν της.

— Πρέπει νὰ τὴν πάρωμεν εἰς τὸ θέατρον, εἶπε. Ἀπόψε δίδουν τὸν Faust. Θὰ εὐχαριστήθῃ ἡ Ἰναρίμη μὲ τὸ μελόδραμα, θὰ εὐχαριστήσῃ δὲ καὶ αὐτὴ τὸν κόσμον ἐκεῖ μὲ τὴν παρουσίαν της.

— Δὲν λέγω ὅχι διὰ τὸ θέατρον, ἀλλὰ, Κωνσταντίνε, δὲν θέλω νὰ γίνεταί λόγος διὰ τὴν κόρην μου. Ἐνθυμῆσαι τί εἶπε ὁ μέγας μου συνωνόματος περὶ γυναικειᾶς ἀρετῆς.

Καὶ ἀπεστήθισεν ὁ Περικλῆς τὸ γνωστὸν χωρίον τοῦ Θουκυδίδου.

— Ὡ ἀδελφέ! Δὲν τοὺς ἀρίεις ἐπὶ τέλους τοὺς ἀρχαίους! Ἐπέρασε ὁ καιρὸς ἐκεῖνος. Δὲν ἐκτιμᾶται πλέον ἡ εὐδία «τοῦ κρυπτομένου ἴου». Σήμερον εἶναι ὁ αἰὼν τῆς ρεκαλάμας. Σήμε-

ρον πρέπει ὁ κόσμος νὰ ὀμιλῇ διὰ σέ, διὰ τὸ σπίτι σου, διὰ τὴν γυναῖκά σου. Ἄν λέγουν τὸ καλὸν σου, τόσον τὸ καλλίτερον, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε κάτι νὰ λέγουν! Νομίζεις ὅτι δὲν ἐφρόντισα νὰ σκορπίσω παντοῦ τὴν φήμην τῆς ἐλληνομαθείας σου; Ἀλλέως δὲν θὰ ἐλάμβανες τόσας προσκλήσεις. Εἶπα τόσα περὶ σοῦ εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς Γερμανικῆς σχολῆς ὥστε, ἰδοῦ, σὲ προσκαλεῖ νὰ παρευρεθῆς εἰς τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν.

Ὁ Περικλῆς ἐκοκκίνισεν ἀπὸ ἐντροπὴν καὶ στενοχωρίαν. Τὴν πρόσκλησιν τῆς Γερμανικῆς σχολῆς εἶχεν ἀποδώσει εἰς τὴν ἐκτίμησιν τὴν ὁποῖαν ἐδικαιούτο νὰ περιμένῃ, ἰδίως ὡς ἐκ τῶν σχέσεων καὶ τῆς ἀλληλογραφίας του μὲ ἓνα ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Λειψίας.

— Θὰ μὲ ὑποχρεώσῃς, ἀδελφέ, εἶπε σύνοφρος, ἐάν παύσῃς ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ὀμιλῆς περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ τῆς θυγατρὸς μου.

— Θὰ εἶμαι τότε περιέργος νὰ ἰδῶ πῶς θὰ τὴν ἀποκαταστήσῃς τὴν θυγατέρα σου.

Ὁ Περικλῆς εἰσώπη τρίβων τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων του.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ τὴν ὑπανδρεύσω; ἤρωτησεν ἡσύχως.

— Πρέπει! Τί ἄλλο θὰ τὴν κάμῃς, μὰ ὅλους τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου σου; Καθηγητὴν θὰ τὴν κάμῃς; νέαν ἐκδοσὶν τῆς Ὑπατίας; Νὰ γείνης ἄλλος Θεὸν καὶ σύ;

— Τὸ νὰ γείνω Θεὸν ἐγὼ δὲν εἶναι τὸ δύσκολον, εἶπε μειδιῶν ὁ Περικλῆς. Θὰ ἦτο ἀξία νὰ διδάξῃ ἡ Ἰναρίμη, ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο τὸ σῆμα τὸ ὁποῖον τῆς εὐχομαί. Ἦθελα νὰ ἰδῶ τὴν ζωὴν τῆς κόρης μου ἐξησραλισμένην, ὑπὸ τὴν σκιάν διαρκοῦς προστασίας. Ἐνίοτε μὲ κυριεύει παράδοξον αἰσθημαῖ αἰσθάνομαι ἐκλείπουσαν τὴν ζωὴν μου· τότε προπάντων μὲ καταλαμβάνει ἡ ἀνησυχία, ὁ τρόμος διὰ τὸ μέλλον τῆς ἀγαπητῆς μου κόρης. Ἦθελα νὰ τὴν ὑπανδρεύσω, καὶ ὁμῶς μοῦ φαίνεται τόσον ἀπίθανον νὰ τῆς εὐρω κατάλληλον σύντροφον, — ἄνδρα ὁ ὁποῖος νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τῆς καλλιεργημένης διανοίας τῆς, — νὰ λατρεύῃ τὴν ὠραιότητά τῆς. . . Τὸν ἦρα μίαν φορὰν, ἀλλὰ. . . Κρίμα, κρίμα!

— Ἐκεῖνο ἐτελείωσε. Τὸν ἐστείλεις ἀπ' ἐκεῖ ποῦ ἦλθε. Ἦ ἰδέα μου εἶναι ὅτι δὲν ἐκαμῆς καλά, καὶ αὐτὸ φρονεῖ καὶ ἡ ἀδελφὴ μας Ἐλένη. Τοῦρκος! Καλὰ. Δὲν ἦτο λάθος τοῦ ἄν ἐγεννήθη Τοῦρκος. Ἐάν τὸν ἐρωτοῦσαν, ἴσως θὰ ἐγεννᾶτο Ἕλληνας ἢ Γερμανός. Ἄς τ' ἀφήσωμεν! Παραιτήσῃς τώρα τὰ ὄνειρά σου περὶ σοφίας καὶ προκοπῆς. Ἄπ' αὐτὰ δὲν ἔγιναι ψωμί. Χρήματα, Περικλῆ, χρήματα, ἰδοῦ τί πρέπει νὰ κутτάζωμεν!

Ὅτε τῆς ὑπέβλήθη ἡ πρότασις περὶ θεάτρου,

ἡ Ἰναρίμη τὴν ἀπεδέχθη μὲ τρόπον ὥστε καθυσχάσθη τοῦ πατρὸς τῆς ἡ ἀνησυχία.

— Πηγαίνωμεν εἰς τῆς Antoinette νὰ εὐρῆς τίποτε εὐμορρον — πολὺ εὐμορρον, εἶπεν ὁ θεὸς τῆς ἐπιτακτικῆς. Δὲν εἶσαι δὲ καὶ τόσον κούτῃ, νὰ μὴ τὸ ἔξυρῆς ὅτι εἶσαι καὶ σύ εὐμορρη.

— Χαίρω ὅτι σὰς φαίνομαι εὐμορρη, ἀπεκρίθη ἀφελῶς.

— Καλὰ, καλὰ! Ἐτοιμάσου ἀμέσως νὰ ὑπάγωμεν εἰς τῆς Antoinette. Ἄ! αἱ γυναῖκες! Καὶ ἐγέλασε καγχάζων.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς ὄλης ὑποθέσεως, ἐνοικίασε θεωρεῖον, ἐφρόντισε περὶ ἀμάξης καὶ ὠδήγησε διὰ μέσου τοῦ πλήθους τοὺς παραζαλισθέντας νησιώτας ὅτε ἔρθασαν εἰς τὴν ἀκατάστατον εἰσοδὸν τοῦ παλαιοῦ θεάτρου. Τὸ κτίριον ἦτο παλαιόν, ἀσχημον, βρωμερόν, ἐτοιμόρροπον, ἀλλὰ δὲν ἤξιζον καὶ καλλίτερον οἱ ἐλλείπει. Ἰταλικοὶ θίασοι οἱ ὁποῖοι τὸ ἐξεμσταλλέοντο, ἀναχωροῦντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μετὰ τινος παραστάσεως εἰς κατάστασιν χρεωκοπίας. Οἱ ἄνδρες, ἀπῆλλαγμένοι παντός βάρους θηλυκοῦ, κατεῖχον τὴν πλατείαν. Μεταξὺ αὐτῶν πολυάριθμοι ἀξιωματικοὶ ἀπολαμβάνοντες τὸ θέαμα εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς, συνωμιλοῦν θορυβῶδως, γελῶντες, καὶ βροντῶντες κατὰ τὰ διαλείμματα τὰ ξίφη καὶ τοὺς περυσιστήρας τῶν ἐπὶ τῶν σκηνῶν τῆς πλατείας. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ φιλάρεσκοὶ τινες νεανίαι, en frac, σοῦ ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἦλθον κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὰ Παρίσια καὶ ἔβλεπον προπετῶς μὲ τὰς ἐπιμόνους διόπτρας τῶν τοὺς ἀστερισμοὺς εἰς τὰ σαθρὰ ρυπαροχρωτωμένα θεωρεῖα.

Ἐπαίξετο τὸ valse τοῦ Faust ὅτε ἡ οἰκογένεια Τελάχα εἰσῆλθεν εἰς τὸ θεωρεῖόν τῆς. Τὸ παράχορον τῶν ὀργάνων καὶ ἡ ἀθλιότης τῶν ἡθοποιῶν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ καταστρέψωσι ἐντελῶς τὸ γόητρον τῆς μουσικῆς.

Ἡ Ἰναρίμη ἐκάθισε καὶ ἤκουεν ἀφρημένη, εὐχαριστημένη, μὲ τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τοῦ θεωρείου καὶ τὸν πῶγωνα ἐπὶ τῆς χειρὸς. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐκάθισε πλησίον τῆς καὶ ἐπανελάμβανε μὲ ψιθυρισμὸν ὅπως οὖν ἤχηρόν τὸ ψαλλόμενον μέλος, ρίπτων συνάμα ταχὺ βλέμμα ἐπὶ τῶν θεατῶν. Εἶδε εἰς ἓν ἐκ τῶν ἀντικρῶ θεωρείων τὸν Οἰδᾶν, τὸν δῆμαρχον, μὲ τὴν ἀδελφὴν του καὶ μὲ τὴν μικράν, ὄρφανὴν μητρός θυγατέρα του. Ἀντήλλαξαν χαιρετισμὸν ψυχρόν, ὁ δὲ δῆμαρχος ὕψωσε τὰς διόπτρας του νὰ ἰδῇ τὴν Ἰναρίμην, ἐπειτα τὰς εἶδωκε εἰς τὴν ἀδελφὴν του καὶ ἀντήλλαξε μετ' αὐτῆς νεύματα καὶ ψιθυρισμοὺς. Ἡ νεολαία κάτω τὸ ἐμυρίσθη ἀμέσως ὅτι ὑπάρχει τι εἰς τὰ θεωρεῖα ἀξίον θεας. Πολλοὶ ὀφθαλμοὶ ἀπεσπᾶσθησαν ἀπὸ τὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς μεσήλικα Μαργαρίταν, τῆς ὁποίας τὸ λευκὸν δῆθεν φῶρεμα δὲν εἶχε τὸ ἀπαιτούμενον μήκος, ἡ δὲ ἄτεχνος

ἐξανῆ φανάκη δὲν ἐσκέπαζεν ἐντελῶς τὴν μαύρην τῆς κόμην.

Μὲ ἀρελῆ περιέργειαν ἡ Ἰναρίμη παρηκολούθει τὰς περιπετείας τοῦ δράματος, ἐπρόσεχεν εἰς τὴν μελωδίαν καὶ συχνάκις ἐστρέφετο πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἐπισύρουσα τὴν προσοχὴν του εἰς ὅσα ἔβλεπε καὶ ἤκουε. Ἐγνώριζε τὸ ἔργον τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Μαργαρίτας, ἀλλὰ πρῶτην ἤδη φορὰν ἤκουε τὴν γλυκεῖαν ἠδυπαθῆ μουσικὴν τοῦ Gounod. Ἐν γένει δὲ μουσικὴν δὲν ἐγνώριζεν, οὔτε καλὴν οὔτε κακὴν· εἰς τὴν πατρίδα τῆς δὲν εἶχε ἀκούσει εἰμὴ μόνον ποῦ καὶ ποῦ τὰ λαοῦτα συνοδεύοντα τὸν χορὸν τῶν νησιωτῶν. Ἦτο νέον δι' αὐτὴν τὸ θέαμα τρυφερῆς σκηνῆς ἐρωτικῆς, μολοντί δὲ ὁ Faust ἐψάλεν ἐλλεινὰ καὶ ἡ Μαργαρίτα ἔφερε στραβὰ τὴν φανάκην τῆς, συνεκινήθη βαθέως, — τόσον βαθέως ὥστε ἐλησμόνησε νὰ σπογγίσῃ τὰ δάκρυά τῆς καὶ ὅτε ἔπεσεν ἡ αὐλαία αἰ ὕγραὶ σταγόνες ἔλαμπον εἰς τὴν παρειάν τῆς.

— Τί ὠραία νέα, ἀνεφώνησεν ὁ Ἀγγυρόπουλος ὄρθιος, ἐπισκοπῶν τὰ θεωρεῖα μὲ τὰ νῶτα πρὸς τὴν σκηνήν.

— Ποῦ, ἠρώτησεν ὁ Ροδόλφος.

— Παραπλεύρως τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου. Εἶναι μὲ τὸν ἀνδρειωμένον βουλευτὴν τῆς Τήνου.

Καὶ ἤρχισε νὰ γελᾷ ὁ Ἀγγυρόπουλος ἐνθυμηθεὶς καὶ μιμούμενος τὰς φωνὰς τοῦ Τελάχα μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Σταύρου εἰς τὸ Ὁδεῖον.

— «Θὰ τὸν σκοτώσω, θὰ τὸν κάμω, θὰ τοῦ δείξω!» καὶ ἐπειτα ὅταν ἦλθεν ἡ ὠρα νὰ δεῖξῃ τὴν ἀνδρείαν του, ἦτο ὡσὰν μουσκεμένη ὄρνιθα.

Ὁ Ροδόλφος ἐμειδίασεν ἐλαφρῶς. Εἶχεν ἤδη πολλάκις ἀκούσει τὴν διήγησιν τῆς μονομαχίας ἐκείνης, ἡ δὲ θορυβώδης ζωηρότης τοῦ Ἀγγυρόπουλου τὸν ἐβάρυνε. Ἐστράφη πρὸς τὸ θεωρεῖον καὶ παρετήρει τὴν Ἰναρίμην. Ἡ ἔκφρασις τῆς ἦτο σοβαρά, σχεδὸν τραγικὴ, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συγκινήσεώς τῆς. Παρῆλθον λεπτά τινα προτοῦ στρέψῃ ἄλλοι τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἐξῆλθε διὰ νὰ στείλῃ παγωτὸν εἰς τὴν ἀνεψιάν του, κυρίως δὲ διὰ νὰ κενώσῃ καὶ νὰ ἰδῇ κανένα γινώριμον. Συνητήθη μὲ τὸν Οἰδᾶν, καὶ οἱ δύο πολιτικοὶ ἀντίπαλοι ἀντήλλαξαν νέον χαιρετισμὸν καὶ χειραψίαν.

— Εἶναι ἡ ἀνεψιά σας, ἡ κυρία εἰς τὸ θεωρεῖον; ἠρώτησεν ὁ δῆμαρχος.

— Μάλιστα. Ἦλθε εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ τὸν πατέρα τῆς.

— Εὐμορρη νέα! πολὺ, πολὺ εὐμορρη! Ἐρχεται μὲ σκοποὺς διὰ τὴν θυγατέρα του ὁ ἀδελφός σας;

— Τί σκοποὺς; ἠρώτησε γελῶν ὁ Κωνσταντῖνος.

— Ἄπ' ἐκείνους τοὺς ὁποῖους ἔχουν οἱ πατέρες διὰ τὰς κόρας τῶν, ὑπέλαθεν ὁ Οἰδᾶς μετὰ τινος δισταγμοῦ.

— Ὡ, βεβαίως. Εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπιθυμῇ τὴν καλὴν τῆς ἀποκατάστασιν μίαν ἡμέραν.

— Ἐχει κανένα ὑπ' ὄψιν;

Ὁ Κωνσταντῖνος τὸν ἐκύτταξε ἀσκαρδαμυκτί, συστέλλων τὰ βλέφαρα καὶ ἀπεκρίθη.

— Ἐχετε μήπως πρόθεσιν ὑποψηφιότητος;

— Δὲν θὰ ἔλεγα ὄχι διὰ σύζυγον τόσον ὠραίαν. Θὰ ἔχη καὶ τὴν προικὰ τῆς, δὲν ἀμοιβάλλω.

— Ὑποθέτω, εἶπεν ὁ Τελάχας ἀνορθῶν ἐμφαντικῶς τὴν κεφαλήν. Ἄλλ' ἀπαιτεῖται καὶ κάτι ἄλλο. Δὲν ἀρκεῖ μόνῃ ἡ καλὴ σας θέλησις.

— Ἐννοεῖται. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ κάτι σημαίνει καὶ διὰ τοῦτο τὴν ὑπέδειξα.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἐσκέπτετο ὅτι ἄνθρωπος ἔχων τόσην περιουσίαν, ὅσην ὁ Οἰδᾶς, ἦτο ἀξίος πάσης περιποιήσεως. Ποῖος πατὴρ ἔχων τὰ λογικὰ του θὰ εἰδίσταζεν ἐνώπιον τοιαύτης τύχης; Ἡ δὲ κόρη, φυσικῶ τῶ λόγῳ, θὰ ὠδηγεῖτο ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς.

— Καλὰ, καλὰ, εἶπε. Θὰ ἰδῶ τί ἡμπορῶ νὰ κάμω.

— Ὡς καλὴν ἀρχὴν, δὲν μὲ παρουσιάζετε; ὑπέλαθεν ὁ δῆμαρχος.

Ὁ Κορ Οἰδᾶς εἰσῆλθη θριαμβευτικῶς εἰς τὸ θεωρεῖον. Ἐπωφελήθη τῆς παρουσιάσεως διὰ νὰ πάρῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Ἰναρίμης τὸ κενὸν πίνακτον τοῦ παγωτοῦ ἐπιδεικνύων εὐγένειαν πομπῶδη. Ἐκεῖνη ἦτο στενοχωρημένη καὶ ἐξεσταίνετο μ' ὄλον τὸ παγωτόν. Τὴν παρουσίαν τοῦ δημάρχου μόλις τὴν ἔλαβεν εἰς σημείωσιν. Ὁ νοὺς τῆς ἦτο εἰς τὸν Γουσταῦν. Τὴν ἀποῦσαν μορφήν του ἐπαπέφερον ἐμπρὸς τῆς ἡ περιπαθῆς μουσικῆ τοῦ Faust. Ὁ Οἰδᾶς συνωμιλεῖ μὲ τὸν πατέρα, στρεφόμενος πότε καὶ πότε πρὸς τὴν θυγατέρα· μετὰ κρυφίας προσοχῆς τὴν παρετήρει καὶ τὴν ἐπεδοκίμαζε.

Εἰς τὸ ἀπέναντι θεωρεῖον τοῦ δημάρχου εἰσῆλθεν ὁ Σταῦρος. Ὑπουργικὸς ἦδη, εἶχεν ἀπαρνηθῆ τὴν κωλοσιεργίαν, παρητήθη δὲ καὶ τῆς συντάξεως τοῦ «Νέου Ἀρχιλόγου». Ἄμα ἰδὼν τὸν Κωνσταντῖνον ἐδάγκασε τὸ κάτω χεῖλός του, ἀπὸ αἰσθημα συστολῆς ἄρα γὰ ἡ διὰ νὰ μὴ γελᾷ; Εἰς δὲ τὸ παρακείμενον θεωρεῖον, ὀλίγον πρὸ τοῦ τέλους τῆς δευτέρας πράξεως, ἐπεφάνη ὁ Μιλτιάδης, en grande tenue, συνοδεύων τὴν μητέρα του καὶ τὴν Ἀνδρομάχην.

— Ἐρθασε, ἐψιθύρῃσεν ὁ Ἀγγυρόπουλος πρὸς τὸν γείτονά του. Ὁ Ἐκτωρ προσκαλεῖται.

Ὁ Ροδόλφος ἐστράφη πρὸς τὸ θεωρεῖον καὶ εἶδε τὴν Ἀνδρομάχην μὲ γλυκεῖαν πρόσκλισιν εἰς τὸ βλέμμα τῆς. Ἠγέρθη ἀμέσως, ἐνῶ δὲ διήρχετο τὴν πλατείαν τοῦ θεάτρου οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀνεπαύθησαν πρὸς στιγμὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Ἰναρίμης, ἀλλὰ τοὺς ἀπέστρεψε μετὰ τινος ἀγανακτήσεως κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του, θεωρήσας ὡς προδοσίαν τὸ νὰ προσέξῃ ἔστω καὶ παρο-

δικῶς εἰς ὠραιότητα ἄλλην ἢ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπα.

— Ὡ Ροδόλφε, τὴν εἶδες; Δὲν εἶναι ὠραία; ἠρώτησεν ἐνθουσιωδῶς ἡ Ἀνδρομάχη, στρέφουσα πρὸς αὐτὸν τοὺς λάμποντας ἀπὸ εὐχαρίστησιν καὶ ἀγάπην ὀφθαλμούς, ἀροῦ ἀντηλλάγησαν οἱ χαιρετισμοὶ καὶ κατέλαβεν ὁ μνηστὴρ τὴν θέσιν του ὀπισθὲν τῆς.

— Ποῖαν, ἠρώτησεν ὁ Ροδόλφος.

Ἡ Ἀνδρομάχη εἰδείξε διὰ τοῦ νεύματος τὸ ἀπέναντι θεωρεῖον. Ὁ νέος ἐκύπταξεν ὑπεράνω τῶν ὤμων τῆς Ἀνδρομάχης, συνέσπασε ὀλίγον τὰς ὀφρῦς καὶ ἀπεφάνθη ἐπιφυλακτικῶς:

— Εὐμορφη εἶναι, ἀλλὰ ποῦ ἡ γλυκύτης τῆς Ἀνδρομάχης μου.

— Ὡ Ροδόλφε! Καὶ ἐτόξευσε πρὸς αὐτὸν βλέμμα τρυφερόν ἡ Ἀνδρομάχη.

Μόλις τὴν προτεραιάν εἶχεν ἐπανέλθει ἐκ τῆς ἐκδρομῆς του. Ἠλιζῆε δὲ ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος νὰ λάβῃ τὴν τόλμην νὰ διακοινώσῃ εἰς τὸν βαρῶνον τὰ τῆς μνηστείας του καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀμέσως μετὰ τοῦτο εἰς Αὐστρίαν πρὸς τακτοποίησιν τῶν ἀπαιτουμένων πρὸ τοῦ γάμου του.

[Ἐπειτα συνέχεια] Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν ὑπὸ Δ. Β.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Τὸ ῥωσικὸν περιοδικὸν Nidiela περιγράφει τὰ κατὰ τὴν νέαν αἵρεσιν τῶν Νεοσπουδιστῶν, ἧς ἰδρυτὴς ἐγένετο χωρικός τις ἐν τῷ χωρίῳ Σκιβίνα τοῦ Κιέβου. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς αἵρέσεως ταύτης ἀποσκιρτήσαντες ἐκ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀρνούνται τὴν ὑπαρξίν τοῦ Μεσσοῦ καὶ προσδοκῶσι μέλλοντα Χριστόν, ὅστις θὰ φέρῃ ἀληθῶς τὸ βασιλεῖον τῶν οὐρανῶν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐπομένως τὴν γενικὴν εὐμερίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Καὶ ὁ μὲν αἰρεσιάρχης προφήτης ἐξωρίσθη εἰς Σιβηρίαν, ἀλλ' οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ ἐπολλαπλασιάσθησαν ἕκτοτε καὶ πολλαπλασιάζονται καθ' ἡμέραν. Κατὰ τὸ ἔτος 1889 φήμη διέτρεξε μετὰ τοῦ ἀμαθούς πλήθους ὅτι ἐνεφανίσθη τέλος ὁ προσδοκώμενος Σωτὴρ, ὅστις ἦτο πτωχὸς τις καραγωγεὺς ἀσθενικός, μέθυσος, σχεδὸν ἡλίθιος. Καὶ ὅμως αἱ προσκυνηταὶ συνέρρεον κατὰ πολυκρίθμους ὁμάδας, καὶ τὸ πρῶμα ἔλαβε τὸσον ἐπικυδύνας διαστάσεις ὥστε ἡ ἀστυνομία ἠναγκάσθη νὰ παρέμβῃ. Ἄλλος προφήτης τῆς αἵρέσεως μετέβη εἰς Πετροῦπολιν ἵνα ἐλευθερώσῃ τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦ «Αἰγυπτιακοῦ ζυγοῦ». Ἐκεῖ δὲ φυσικῶ τῷ λόγῳ συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη. Οἱ Νεοσπουδισταὶ κατὰ χιλιάδας ἀριθμούμενοι, κατέλιπον πᾶσαν ἐργασίαν καὶ πίνοντες τείον καὶ οἰνοπνεύματα ἐν ἀφθάνῃ ἀναμένουσιν ἐν ὑπομονῇ τὸ ἐπικείμενον τέλος τοῦ κόσμου.

Ἡ Ψυχολογία τοῦ Ὁραγκουτάγκου ἀπασχολεῖ τὸν φυσιολόγον Garner ὅστις ὡς γνωστὸν ἀπὸ καιροῦ ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῆς γλώσσης τῶν πιθήκων. Εἰς τὴν ἀγγλικὴν New Review δημοσιεῖται περιεργότατον ἄρθρον περὶ τῶν τρόπων δι' ὧν κατώρθωσε νὰ διδάξῃ νεαρὸν Ὁραγκουτάγκον πῶς νὰ διακρίνῃ τὰ διάφορα γεωμετρικὰ σχήματα καὶ τὰ διάφορα χρώματα. Ἐλπίζει

δὲ ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου θὰ διδάξῃ εἰς αὐτὸν πῶς νὰ διακρίνῃ καὶ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου. Ὁ φυσιολόγος φαίνεται λίαν αἰσιόδοξος εἰς τὰς προσδοκίας του καὶ μεταδίδει εἰς Ἀφρικὴν ὅπως κηρύξῃ τὸν λόγον τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας πρὸς τοὺς τετρακέρας ἀδελφούς μας.

Περὶ τοῦ Πορτογάλου μυθιστοριογράφου José-Maria Eça de Queiroz ὁ A. de Treveret δημοσιεύει μακρὰν μελέτην εἰς τὸ παρισινὸν περιοδικὸν Correspondant. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος γεννηθεὶς τῷ 1843 καὶ νῦν γενικός πρόξενος τῆς Πορτογαλλίας ἐν Παρισίῳ, θεωρεῖται ὡς εἰς τῶν κορυφαίων λογίων ἐν τῇ πατρίδι του καὶ ἀποκαλεῖται δικαίως Πορτογάλλος Ζολᾶ, διότι εἶνε ἔνθερος ὀπαδὸς τῆς πραγματικῆς σχολῆς. Μεταξὺ τῶν διηγημάτων τοῦ Queiroz ὁ γάλλος ἀρθρογράφος θεωρεῖ ἐξέχοντα δύο, τὸν Μανδραρίνον καὶ τὸ Λεῖψανον, ἀλλὰ ταῦτα εἶνε φανταστικά. Ἔργα καθαρῶς τῆς πραγματικῆς σχολῆς εἶνε τὸ Ἐργλημα τοῦ Ἀββᾶ Ἀμάρ καὶ ὁ Ἐξάδελφος Βασίλειος, τὸ θεωρούμενον καὶ ὡς τὸ ἀριστούργημά του.

Περὶ τῆς Ἀδριανῆς Λεκουβρέρ ἐδημοσίευσεν μακρὰν μελέτην ἱστορικὴν εἰς τὴν Revue de Famille ὁ G. Larroumet, ἧτις τελειώνει διὰ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ θανάτου τῆς ἐξόχου ἠθοποιῶ, ἣν καὶ τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ἀρκοῦτως ἐγνώρισεν εἰς τὸ φερώνυμον δράμα τῶν Σκριβ καὶ Λεγκουδέ, ἐπανειλημμένως παρασταθὲν ἐσχάτως ὑπὸ δύο θιάσων. Καὶ ὁ μὲν θάνατος αὐτῆς πιθανῶς ἐπῆλθεν ἐκ δυσεντερίας, ὑπάρχουσι ὅμως καὶ οἱ διψασμένοι ὅτι ναὶ μὲν ἠσθένησεν ἡ Λεκουβρέρ, ἀλλ' ἐθανατώθη διὰ κλύσματος δηλητηρίασθέντος ὑπὸ τῆς δουκίσσης Μπουγιόν. Σπαρακτικὴ δὲ ἀληθῶς εἶνε ἡ περιγραφή τῆς ταφῆς τῆς. Ἡ περιφημοῦς καλλιτέχνις δὲν ἐτάφη εἰς κοιμητήριον οὔτε κἀν ἐτέθη εἰς φέρετρον, ἀλλὰ μετεκομίσθη ὡς ζῶον θνησιμαίον διὰ νυκτὸς ἐντὸς ἀμάξης καὶ κατεχώσθη εἰς λάκκον ἀσθέτου.

Εἰς τὴν ἀγγλικὴν Fortnightly Review δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ Maclarthor ἄρθρον περὶ νέου Σουηδοῦ δραματούργου, ὃν ὁ ἀρθρογράφος θεωρεῖ ἐφάμιλλον τοῦ Νορβηγικοῦ Ἰόσεν. Οὗτος εἶνε ὁ Αὐγουστος Στρίνδσεργ, τὰ δὲ ἀριστα δράματά του ἡ Δεσποινὴ Ἰουλία, οἱ Σύντροφοι καὶ ὁ Πατέρας.

Ἡ Public Opinion τῆς Βασιλικῆς δημοσιεύει πράγματα ἀποδεικνύοντα ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τείνει πρὸς ἐλάττωσιν διότι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ ἔπαυσαν νὰ νυμφεύονται. Κατὰ τὸν ἀμερικανὸν ἀρθρογράφον αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι ἀριθμοῦσι 3,000,000 ἄνδρας ἀγάμους ἡλικίας 20—30 ἐτῶν. Ἐπὶ 1000 ἄνδρων αἵτινες συνεπλήρωσαν τὰ 30 ἔτη οἱ 600 εἶνε ἄγαμοι! Ἐὰν ἐξήκολούθουν νὰ νυμφεύονται οἱ Ἀμερικανοὶ μὲ τὴν προθυμίαν, ὅσην εἶχον μέχρι τοῦ 1860, αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι θὰ εἶχον ἀποκτήσῃ ἐξ ἑκατομμύρια παιδίων περισσότερα.

Ἐν τῇ Classical Review τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ὁ γνωστὸς ἐκδότης καὶ μεταφραστὴς τῆς Ἠλιάδος Walter Leaf γράφει ὡς ἐξῆς περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Ἄλ. Πάλλη, παραθέτων καὶ στίχους αὐτῆς ἐκ τοῦ Ζ:

Πάντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι περὶ τῆς προόδου τῆς νέας ἑλλ. φιλολογίας ἀδύνατον νὰ μὴ παρετήρησαν εὐχαρί-

στος τὴν ἀποφασιστικὴν ἀντίδρασιν ἧτις λαμβάνει χώραν ἐν τῇ θέσει τῶν σοβαροτέρων ἀνδρῶν τῶν γραμμάτων πρὸς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν. Καίτοι πατριῶταί τινες φιλοτιμοῦνται νὰ γελῶσιν, ἔργον ὅμως οἶον τοῦ Ψυχάρη «Τὸ Ταξίδι μου» ἀδύνατον τοῦ χρόνου προϊόντος νὰ μὴ ἐπηρεάσῃ τοὺς νουνεγεστέρους καὶ νὰ τοὺς διδάξῃ, ὅτι θὰ καταστρέψωσι μόνον τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν φιλολογίαν ἐπιμένοντες εἰς τὸ νὰ γράφωσιν εἰς τεχνητὴν καὶ νόθον γλῶσσαν κακῆς ξενοφοντείου γραμματικῆς ἐνδεδιασμένης εἰς τύπον γαλλικῶν ἰδιωτισμῶν. Οἱ ἐπαναστατήσαντες κατὰ τῆς ἡμαρτημένης ταύτης ἰδέας εἶχον ἐξ ἀρχῆς ν' ἀντιπαλαίωσιν ἐναντίον μιᾶς κυρίως δυσκολίας. Δὲν ἠδύνατο νὰ παραπέμψωσιν εἰς ἀρκούν πρὸς ζώσης συγγρόνου φιλολογίας πρὸς ἀποδείξιν τῆς διαθεβιασέως τῶν ὅτι ἡ δημοτικὴ εἶναι ἐπίσης καλλοιοτικῶς εὐχρηστος ὡς ἡ ψευδο-ἀρχαία γλῶσσα. Βεβαίως, ἐκτὸς τῶν κλέρικων τραγουδιῶν, τὰ ὅποια ἔπρεπε ν' ἀποτελοῦν τὸ ἐγκαύχημα τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὑπῆρχον καὶ τὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Βαλαωρίτη, τοῦ Χρηστοπούλου καὶ ἄλλων. Ἐνόσω ὅμως ταῦτα ἔμενον μόνα, τὰ παρήρχοντο οἱ πατριῶταί ἀνακινούντες τοὺς ὄμους ὡς δὴ παραδοξολογίας ἀξίας οἴκτου. Ἡ δημοτικὴ τότε μόνον θ' ἀναβρομισθῆ ὅταν ἰκανὸς ἀριθμὸς ἀνδρῶν συμπτῶτων παραγάγῃ φιλολογίαν πολλὴν ἀρκούσαν ὅπως ἐπίσῳρη τὴν προσοχὴν. Παρηγορητικὸν εἶναι τὸ νὰ βλέπῃ τις σημεῖα ὅτι ἔρχεται ἐπικουρία εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην. Ἀξιόλογοί τινες μεταφράσεις ἐκ τοῦ Σαίξπηρου ὑπὸ τοῦ κ. Πολυᾶ ἔτυχον τοῦλάχιστον πλείονος ἀκοῆς ἐκ τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου παρ' ὅσον ἦτο δυνατόν πρὸ δεκαετίας. Ἡ μετάφρασις τῆς Ἠλιάδος ὑπὸ τοῦ κ. Πάλλη εἶνε ἄλλο βῆμα κατὰ τὴν ὀρθὴν ὁδόν. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη δημοτικὴ μετάφρασις ἴσως ἐνθυμούνται τινες τὴν ὑπὸ τοῦ Βικέλα μετάφρασιν μέρους τῆς Ἠλιάδος, δὲν γνωρίζω ὅμως ἄλλην τῆς Ἠλιάδος. Ἀποπὸν θὰ ἦτο νὰ ἔχῃ τις τὴν ἀξίωσιν νὰ ἐκτιμῆσῃ τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν μεταφράσεως εἰς ξένην γλῶσσαν τοῦτο πρέπει ἐξ ἀνάγκης ν' ἀφῆθῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὁμογλώσσων. Ἄλλ' εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἐκφράσῃ τις γνώμην περὶ τῆς μεγάλῃς ἀξίας τοιαύτης μεταφράσεως διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἐκμάθωσι τὴν ἀληθῆ ὁμιλουμένην γλῶσσαν. Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι τό τε λεξιλόγιον καὶ ἡ γραμματικὴ αὐτῆς εἶναι καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος ψευδοκλασικισμοῦ. Τὰ εἰσαγωγικά κριτικά ἐπίσης ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ δημοτικὴ εἶναι εὐχρηστος οὐχὶ μόνον πρὸς συνομιλίαν ἀγέλης χωρικῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς συζητήσιν ἐξόχως τεχνικῶν κριτικῶν ζητημάτων. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πιθανὸν δὲν εἶναι πολλὰ τῶν εἰκασιῶν τοῦ κ. Πάλλη ἀξία νὰ υἰοθετηθῶσιν ἐν τοῖς ἡμετέροις τῆς σήμερον καιμένοις. Αἱ πλείστα ἔχουσι μικρὸν ἔσωτερικὸν λόγον, καὶ τινες καὶ εἶναι ἄρουμοι ὁ σημερινὸς τῶνισμός διέφθιρε φυσικῶ τῷ λόγῳ τὸ ἑλληνικὸν οὖς πρὸς ἀντίληψιν τῶν λεπτοτήτων τῆς ἀρχαίας προσωπίας. Οὐχ ἦτρον τινες αὐτῶν εἶναι ἀξία προσοχῆς; ἔμπεσε (ἀνέπεσε) π. γ. παρέγει πολλῶ ἐπιτηδειοτέρων ἔννοιαν ἢ τὸ ἔμπεσε, ἐν Δ, 108. Διότι δὲν εἶναι ὅλως δημοτικὸν τὸ λέγειν «ἔπεσεν ἐντὸς βράχου», ὅπερ τοῦτο μόνον θὰ ἐσήμαινεν «ἔπεσεν ἐντὸς χάσματος τοῦ βράχου» καὶ τοῦτο ἔπρεπε βῆτικῶς νὰ ἐκφρασθῇ. Ἡ μεταφρασις ὅμως ἔχει ἄλλην ἀξίαν καὶ θὰ ποιήσῃ ἔργον ἀγαθόν, ἂν συντελέσῃ, ὡς ἐλπίζω καὶ εὐχόμεναι, ν' ἀνδρῶσῃ τὴν λαλούμενην γλῶσσαν.

Ἀξινάγνωστα ἐκ γαλλικῶν περιοδικῶν: Αἱ πολιτικαὶ ἰδέαι τοῦ Λάντη ὑπὸ Ed. Rod (Revue Suisse) — Σύγχροναι προλήψεις ὑπὸ A. de Verdillac (αὐτ.) — Ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ Nadaillac (Correspondant 10 86p.) — Ὁ θάνατος τοῦ Καρόλου Ε' ὑπὸ

Luce (αὐτ.) — Πῶς ἐκρίθη ὁ Σαίξπηρος μετὰ θάνατον ὑπὸ Bazalgette (Revue d'art dramatique) — Ἡ φιλολογία καὶ ἡ ἐπιστήμη ὑπὸ Lauson (Revue Bleue 24 76p.) — Φιλολογικαὶ ἀναμνήσεις (Αἱ σκέσεις τοῦ Μυσσῆ καὶ τῆς Σάνδ) ὑπὸ Grenier (αὐτ. 15 86p.) — Αἱ ἀρχαὶ τῆς βασιλείας Λουδοβίκου III' ὑπὸ H. Houssaye (Revue des deux Mondes 4 86p.) — Οἱ φίλοι τοῦ Bernardin de Saint Pierre ὑπὸ F. Brunetiere (αὐτ.) — Ὁ Βραχμανισμὸς ὑπὸ Gastonnet des Fosses (Revue des religions) — Ἡ ἐγκληματικὴ ἀνθρωπολογία ὑπὸ Sollier (Revue Encyclopedique 4 86p.) — Τὸ ζήτημα τοῦ καρκίνου ὑπὸ E. Metschnikoff (Revue generale des Sciences 30 76p.) — Αἱ ἀρχαὶ τῆς ψυχοθεραπείας ὑπὸ Van Eedan (Revue de l'hypnotisme) — Ὁ πλανήτης Ἄρης ὑπὸ A. Sockyer (Revue Scientifique 22 86p.)

Ἐκ γερμανικῶν: Ὁ Λάντης καὶ ἡ Φλωρεντία ὑπὸ Hartwig (Deutsche Rundschau) — Ὁ Στρατάρχης Βαζκίαν ὑπὸ Zernin (Nord und Süd).

Ἐξ ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν: Ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ ἠθικὴ ὑπὸ Cameron (Arena) — Ἡ πολιτικὴ τοῦ Πάπα (Contemporary Review) — Ἰρλανδικὴ φιλολογία ὑπὸ Sigerson (αὐτ.) — Ἡ ἀεροπορεία ὑπὸ Maxim (Fortnightly Review) — Οἱ Πελαγοὶ καὶ οἱ σύγχρονοι ἀπόγονοι τῶν ὑπὸ Colquhoun (Imper. and Asiat. Review) — Τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ παρακμὴ τῶν λέξεων ὑπὸ Kent (National Review).

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Ἐπὸ τοῦ Βασιλέως ἐδωρ ἠθήσαν εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον διάφορα ἀντικείμενα, ἄτινα κρίνονται ὡς ἔχοντα πολλὴν ἀξίαν. Ἡ συλλογὴ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἐξῆς: α') ἐξ ἀναγλύφου ἐπιτυμβίου καλῶν ἑλληνικῶν χρόνων, παριστῶντος γυναῖκα καθήμενην ἐπὶ θρόνου καὶ κοράσιον παρ' αὐτῇ· β') ἐκ δύο κομμῶν μικρῶν ἀγαλμάτων Ὑγείας, ἐξ ὧν τὸ ἐν εἶνε καλλίστης τέχνης. Ἐξαιρεκονίζεται δὲ ἡ Ὑγεία ἰσταμένη, φέρουσα χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καὶ παρ' αὐτῇ ἀνελίσσεται ὄφις· γ') ἐξ ἀγάλματος ἀκεφάλου Ἐφεσσίας Ἀρτέμιδος, ἐπὶ τοῦ πέπλου τῆς ὁποίας εἶνε εἰκονισμένοι διάφοροι ἀναγλύφοι παραστάσεις.

Κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου παρὰ τὸν Ἀρειὸν Πάγον ἐνεργουμένας ἀνασκαφάς, ἀνασκαπτομένου τοῦ ἀρχαίου ὕδραγωγείου εὐρέθησαν ἀναγλύφα ἀναφερόμενα εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ τὸν ἦρωα Ἰατρού. Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων τιῶν λειψάνων ἀρχαίου οἰκοδομήματος, ἀποδεικνύεται ἡ ἐν τῷ χωρῷ τούτῳ ὑπαρξίς ἱεροῦ τινος τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθοῦσιν· ἐλπίζεται δὲ δι' αὐτῶν νὰ λυθῇ τὸ γεννηθὲν ζήτημα ἂν ἐκεῖ τῷ ὄντι ἔκτιστο ἡ ἀρχαία Ἐνεακροῦνος, ὡς ὑποστηρίζει ὁ κ. Δαιρπρελδ. Ταῦτα κατὰ τὴν Ἐφημερίδα.

Ἐν τῷ χωρίῳ Παυλίστα τῆς Ὀλυμπίας εὐρέθη ἐσχάτως ἀγαλμάτιον, διάφορον δὲ ἄλλα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα ἐν Τεγείᾳ. Τὸ δυστύχημα εἶνε ὅτι μόλις τὰνακαλύπτουσιν οἱ σκάπτοντες γεωργοί, τὰ καταστρέφουσι μεταχειριζόμενοι αὐτὰ εἰς διαφόρους ἀνάγκας τῶν, ἀκόμη καὶ ὡς παιγνίδια τῶν τέκνων

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ ΟΛΓΑ

των. Ἡ Ἐφημερίς, ἐξ ἧς παραλαμβάνομεν ταῦτα, συνιστᾷ εἰς τὴν μέρειν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας καὶ τῆς Κυβερνήσεως τὴν διάσωσιν τῶν ἀρχαιολογικῶν τούτων ἀντικειμένων, πολλάκις τιμαλφῶν.

Φιλολογικά

Ἐν Ἀγγλίᾳ πολὺς γίνεται λόγος περὶ τοῦ διαδόγου τοῦ Τέννyson. Προκληθεῖσθε τῆς κοινῆς γνώμης ὑπὸ τινος λονδινεῖου ἐφημερίδος, τὰς περισσοτέρας ψήφους ἔλαβεν ὁ ποιητὴς Swinburne, ὅχι μόνον χάρις εἰς τὴν ποιητικὴν του ἰδιοφυίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ συντηρητικὰ καὶ φιλοβασιλικὰ του αἰσθήματα. Μετὰ τὸν Swinburne προτάθησαν ὁ σιρ Edwin Arnold, ὁ Dobson, ὁ Lewis Morris καὶ ὁ William Morris. Ὀλίγας τινὰς ψήφους ἔλαβον ἐπίσης ὁ νεαρὸς ποιητὴς καὶ μυθιστοριογράφος Kipling καὶ ἡ Χριστίνη Rosseti, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν τῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων καὶ τῆς πλήρους χειραφεσίας τῆς γυναικός.

— Ὁ κ. Γεώργιος Στρατηγῆς, ὁ ἐσχάτως στεφανωθείς ἐν τῷ Φιλαδελφείῳ ἀγωνί ποιητῆς, ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῶν ἔργων του ἐν ὀγκώδει καὶ κομψοτάτῳ τόμῳ ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Ἐστίας, ὑπὸ τὸν τίτλον Νέα Ποιήματα. Ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ βραβευθὲν ποίημα «Ἐρως καὶ Ψυχή».

— Περὶ τοῦ ἡμετέρου Jean Moréas ἡ κυρία Βενζερὸφ γράφει ἐνθουσιωδέστατον ἄρθρον. Ἡ ρωσικὴ κριτικογράφος θεωρεῖ αὐτὸν ὡς ποιητὴν μεγάλου μελλόντος, ἀναγνωρίζει δὲ τὸν συμβολισμὸν ὡς σχολὴν γονιμοτάτην ἐν τῇ συγχρόνῳ Γαλλίᾳ, ἀφ' οὗ παρήγαγε ποιητὰς οἷοι ὁ Μάλλαρμέ, ὁ Βερλιάν καὶ ὁ Μορέας.

— Ἐν ἐπιφυλλίδι τοῦ «Νεολόγου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως δημοσιεύεται πρὸ τινος κατὰ Τρίτην καὶ Πέμπτην νέου μυθιστόρημα τῆς ἡμετέρας συνεργάτιδος καὶ χαριέστου λογογράφου Δδος Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου, ὑπὸ τὸν τίτλον: Ἡ καρδιά καὶ τὰ χεῖλη.

— Τὰ δέκατα τῶν γυναικῶν ὑποστηρίζονται ἤδη ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ νέας ἐφημερίδος φερουμένης τίτλον τὸ Φουστάνι καὶ γραφομένης ἀποκλειστικῶς ὑπὸ καλῶν γυναικῶν, τῶν ὁποίων κάμνει ἐντύπωσιν ἡ ὀξύτης καὶ τὸ θράσος.

— Ἐν Κοπεγχάγῃ ἀπέθανε δεκαεπτὰτῆ συγγραφεύς, ἡ κυρία Καρλόττα Leffler-Edgreen,

τῆς ὁποίας τὰ λαμπρὰ ψυχολογικὰ μυθιστορήματα καὶ τὰ θεατρικὰ ἔργα, μελέται τῆς σουηδικῆς κοινωνίας, ἐξήσκησαν μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὰς σκανδιναβικὰς γῶρας. Ἡ κυρία Leffler-Edgreen ἐγεννήθη ἐν Στοκχόλμῃ τῷ 1849, ἤρξατο δὲ τοῦ σταδίου τῆς εἰκοσάτιος.

Ἐπιδομηονικά

Ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν ἐξελέξατο ἐπιτροπὴν ἀπαρτιζομένην ἐκ τῶν Marey, Σακώ, Μπέρουν Σακάρ, Βοσσάρ κτλ. πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἑβδομηκοστῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεως τοῦ Παστέρ, ἧτις εἶνε ἡ 15 προσεχούς Δεκεμβρίου. Ἡ ἔορτη προμηνύεται ἐπιβάλλουσα, ἐὰν δὲν δεινωθῆ ἡ κατάστασις τῆς υγείας τοῦ κλεινοῦ σοφοῦ, ἡ ὁποία σήμερον ἐμπνέει πολλὰς ἀνησυχίας.

— Ὁ κ. Ἀνδρέας Μισοῦλης, ἀντιπλοίαρχος, πρὸ εἰκοσιπενταετίας καταγινόμενος περὶ τὰ ὑδρογραφικὰ, ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν τῶν ὑδρογραφικῶν χαρτῶν τῶν παραλίων τῆς Ἑλλάδος. Ὁ πολῦτιμος οὗτος ἄτλας, τοῦ ὁποίου σπουδαία ὑπάρχει ἔλλειψις, ἀπαρτίζεται ἐξ 70 χαρτῶν μερικῶν καὶ 4 γενικῶν.

— Μόλις πεντηκοντούτης, ἐν ὅλῃ τῇ ἀκμῇ τῆς δράσεώς του ἀπέθανε πρὸ τινων ἡμερῶν ὁ διάσημος ἰστορικός καὶ γεωγράφος Φρειδερίκος Ἐλβέλδος. Ἡ τοῦ αὐστριακοῦ στρατάρχου, κατετάχθη δὲ καὶ οὗτος εἰς τὸν στρατόν, διαπρέψας ὡς ἀνθυπολοχαγὸς εἰς τὸν κατὰ τῆς Πρωσίας πόλεμον τοῦ 1866. Ἀλλὰ ταχέως παρητήθη διὰ τὴν ἐπιδοθῆ εἰς τὰς προσφιλεῖς του μελέτας, οἱ κυριώτεροι καρπὸι τῶν ὁποίων θεωροῦνται τὰ ἔργα του «Μεταναστάσεις Ἀμερικανικῶν λαῶν» καὶ «Οἱ Ρῶσοι ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ».

Μουσικά

Ἀπέθανεν ἐν Χάλλῃ ὁ γνωστότατος Γερμανὸς μελοποιὸς Robert Franz, διακριθεὶς ὡς συνθέτης ἁσμάτων (Lieder). Ἐχει γράψῃ περὶ τὰς διακοσίας ρομάντζας, πολλὰ καὶ τῶν ὁποίων θεωροῦνται ἐφάμιλλοι πρὸς τὰς τοῦ Σούπερτ καὶ τοῦ Σούμαν. Ἀλλ' ὁ πρόωρος θάνατος δὲν τὸν ἀφῆκε νῆσπερατώσῃ κατὰ τὰς ἐλπίδας τῶν κριτικῶν τὸ μουσικὸν αὐτοῦ στάδιον.

Εἰκόνες

Ἡ βασίλισσα τῆς Βυρτεμβέργης

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἀπέθανε μετὰ μακρὰν νόσον ἐν Στουτγάρτῃ ἡ Βασίλισσα Ὀλγα τῆς Βυρτεμβέργης, χήρα τοῦ βασιλέως Καρόλου τοῦ Α'. Οὐγάτηρ τοῦ Τσάρου Νικολάου τοῦ Α', καὶ θεία τοῦ νῦν αυτοκράτορος τῆς Ρωσίας Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ' ἐγεννήθη τὴν 13ην Σεπτεμβρίου 1822 καὶ ἔλαβε σύζυγον τῇ 13ῃ Ἰουλίου 1846 τὸν διάδοχον τοῦ θρόνου τῆς Βυρτεμβέργης, ὅστις ἐγένετο Βασιλεὺς τῷ 1864. Ἀλλ' ὅτε, μετὰ τὴν μάχην τῆς Σαδόβας, ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη νὰ γείνη ὑποτελὴς τῆς Πρωσίας, ἡ βασίλισσα Ὀλγα δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἀτυχίαν καὶ τὴν ταπεινώσιν ταύτην. Οὐδέποτε μετέβη εἰς Βερολίνον, ἔζησε δ' ἐν τῇ μονώσει, ὑπερήφανος, ἐγκαρτεροῦσα, ἄνευ τέκνων ὅπως παραμυθήσασιν αὐτὴν ἐν τῇ λύπῃ τῆς ἡ νικήσασιν τὴν ἐπιμονὴν τῆς. Ἡ ρωσικὴ κυβέρνησις χάριν αὐτῆς διετήρει ἀντιπρόσωπον ἐν Στουτγάρτῃ. Ἡ βασίλισσα Ὀλγα ἦτο ἀγαθὴ καὶ μεγαλόψυχος· οἱ δὲ σύγχρονοι αὐτῆς ἐνθυμοῦνται ὅτι ὑπῆρξε μία τῶν ωραιοτέρων γυναικῶν τοῦ αἰῶνος.